

TEMES D'ACTUALITAT

EL COOPERATIVISME I L'ECONOMIA SOCIAL, REFORÇATS EN EL 33É CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, CELEBRAT EN VALÈNCIA

Tema d'actualitat coordinat per:

**José Luis Monzón Campos, director de CIRIEC-Espanya y Comissari del Congrés;
Rafael Chaves Ávila, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya i del
Comité Científic del Congrés,
y José Juan Cabezuelo, director de Comunicació de CIRIEC-Espanya**

UN CONGRÉS PER A L'IMPULS DE L'ACCIÓ COL·LECTIVA

José Luis Monzón Campos

Durant els dies 13, 14 i 15 de juny s'ha celebrat en el Palau de les Arts, de la Ciutat de les Arts i de les Ciències de València, el 33 Congrés Internacional del CIRIEC amb el lema “Noves dinàmiques mundials en l'era post-Covid: desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa”. El Congrés ha comptat amb la participació de 1.217 congressistes i convidats de 33 països, amb 300 propostes de comunicació rebudes, de les quals 184 van ser acceptades i 132 es van defensar de manera presencial en 19 sessions que van abastar 20 eixos temàtics.

Les pàgines que segueixen recullen les intervencions realitzades en la sessió inaugural del dia 13 de juny, les conferències pronunciades per dues dels ponents més rellevants, Paul Krugman i Mariana Mazzucato, el programa i l'ampli llistat de comunicacions presentades, i les intervencions de la sessió de clausura. Es tracta en suma dels discursos de:

- Joan Ribó, Alcalde de València.
- Adoración Mozas, Presidenta de CIRIEC-Espanya
- Emili Villaescusa, President de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana (Concoval).

- Juan Antonio Pedreño, President de CEPES i de “Social Economy Europe”
- Alain Arnaud, President de CIRIEC-Internacional.
- Mavi Mestre, Rectora de la Universitat de València.
- Nicolas Schmit, Comissari Europeu d'Ocupació i Drets Socials.
- Ximo Puig, President de la Generalitat Valenciana.
- Paul Krugman, Premi Nobel d'Economia 2008.
- Mariana Mazzucato, Directora de l'Institut per a Innovació i Propòsit Públic en l'University College London.
- Joaquín Pérez Rey, Secretari d'Estat d'Ocupació i Economia Social.
- Rafael Climent, Conseller d'Economia Sostenible.

El Congrés ha comptat amb un ampli patrocini, de l'Ajuntament de València, Generalitat Valenciana, Ministeri de Treball i Economia Social, de la Universitat de València i de les empreses d'economia social valenciana.

A l'hora de fer balanç d'aquest Congrés m'atrevisc a destacar dues conclusions principals i una reflexió final: la primera d'elles és que els grans desafiaments

als quals s'enfronten les nostres societats (canvi climàtic, pandèmies, desigualtats socials, precarització del treball, moviments migratoris, transició digital i altres), només poden ser afrontats amb possibilitats d'èxit des d'una potent acció col·lectiva, tant la impulsada per l'actuació dels governs, com la promoguda des de la societat civil a través d'iniciatives d'emprenedoria col·lectiva.

La segona conclusió és que el cooperativisme i l'economia social són el millor instrument per a promoure aqueixes iniciatives d'emprenedoria col·lectiva. Aquest ha sigut un dels principals punts de trobada i coincidència de les ponències i comunicacions presentades en el Congrés, conclusió recolzada per l'autoritat dels dos ponents de màxim nivell que es van donar cita en el Congrés, el premi Nobel d'Economia Paul Krugman i l'economista Mariana Mazzucato. Krugman va subratllar que el cooperativisme i l'economia social són determinants per a reduir les desigualtats socials i han de formar part del puzzle que faça front al desafiament del canvi climàtic.

Per part seua, Mazzucato va destacar que "no hi ha cap model millor que el cooperativisme per a encarar els canvis necessaris en la manera de fer economia, no és un model perfecte, però és un gran exemple" i va

concloure que tant Espanya com la Comunitat Valenciana constitueixen un gran exemple d'aquesta manera diferent de fer economia.

I una reflexió final. A molts congressistes vinguts d'altres països els va cridar l'atenció la implicació de les cooperatives valencianes i l'economia social en el patrocini del Congrés i l'activa col·laboració de les Universitats Valencianes. Una imatge val més que mil paraules, i el panell gràfic dels patrocinadors del Congrés mostra bé a les clares el suport de les administracions públiques i el cooperativisme i els estrets vincles entre l'economia social valenciana i les universitats. L'èxit d'aquest Congrés és la conseqüència de la interacció entre acció i reflexió, teoria i pràctica i que projecta a tothom una imatge solvent i moderna del cooperativisme i l'economia social.

José Luis Mozón Campos

Comissari del 33 Congrés Internacional del CIRIEC
Catedràtic Honorari d'Economia Aplicada de la
Universitat de València
President d'honor de CIRIEC-Internacional

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

BENVINGUDA DE L'ALCALDE DE VALÈNCIA, JOAN RIBÓ

Com a alcalde de València, és un plaer que la nostra ciutat aculla el 33 Congrés Internacional de CIRIEC, dedicat a “Les noves dinàmiques en l'era post-COVID: desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa”.

Aquesta és la segona ocasió que es realitza aquest Congrés Internacional a València, la primera vegada va ser fa 30 anys, en 1992. En aqueix moment el motiu del congrés va ser “Les empreses públiques, socials i cooperatives dins de la nova Europa”. Aqueix any es complien 6 anys de l'entrada d'Espanya en la CEE, 1986, i també de la constitució aqueix mateix any de CIRIEC-Espanya ací en la Facultat d'Economia de la Universitat de València. També en 1992 es va signar el Tractat de Maastricht, que va marcar la posada en marxa de la Unió Europea, tal com la coneixem hui.

En 2022 ens trobem una economia espanyola totalment integrada en el mercat europeu, en l'àmbit de la Comunitat Valenciana les empreses públiques, socials i cooperatives juguen un paper fonamental en

els processos d'innovació, digitalització i de transició ecològica, a més de que el tercer sector funciona com una excel·lent corretja de transmissió entre l'administració i el sector empresarial.

Però casualment també advertim una situació d'incertesa. Tal com ocorria en 1992, després de la crisi sociosanitària del COVID i en ple procés de recuperació, ens enfrontem a un augment de la inflació sense precedents, fins i tot major que la de 1992, i amb la perplexitat creixent després de l'esclat del conflicte bèl·lic a Ucraïna.

Estem davant un dels majors reptes en la història recent de la humanitat i esperem que aquest congrés ens done una mica de llum perquè entre tots puguem prendre les decisions oportunes.

Europa està jugant un paper protagonista davant aquest desafiament sense precedents, primer amb la compra centralitzada de vacunes enfront del COVID per a tots els països, després amb la posada en marxa dels fons Next Generation destinats a accelerar els

“Com a alcalde de València, és un plaer que la nostra ciutat aculla el 33 Congrés Internacional de CIRIEC, dedicat a les noves dinàmiques en l'era post-COVID: desafiaments per a l'economia pública, social i cooperativa”.

“Estem en ple procés d'elaboració de l'estratègia urbana València 2030, en la qual apostem per una ciutat plenament descarbonitzada, on l'economia circular siga protagonista de les relacions socioeconòmiques i en la qual la innovació i la retenció del coneixement siguen transversals a tots els eixos d'acció”.

processos de transició ecològica i de digitalització, i finalment amb la resposta a la invasió d'Ucraïna per part de Rússia, a través de sancions i d'ajudes.

A la ciutat de València estem en ple procés d'elaboració de la nostra Estratègia Urbana València 2030, basada en el compliment dels Objectius de Desenvolupament Sostenible i l'Agenda Urbana. En aquesta estratègia apostem clarament per una ciutat plenament descarbonitzada, on l'economia circular siga protagonista de les relacions socioeconòmiques i en la qual la innovació i la retenció del coneixement siguen transversals a tots els eixos d'acció.

Hem optat per l'estratègia de 'missions', perquè a València entenem que la innovació és un viatge col·lectiu i no una destinació individual. Treballem per una València més saludable, més sostenible, més compartida, més pròspera, més creativa i més mediterrània. Això és el que volem ser, la qual cosa ens caracteritza i al que aspirem.

Sabem que la Missió Climàtica València 2030 ens ajudarà a aconseguir aqueixa València desitjada i somiada. Però com abordem les grans transformacions per a descarbonitzar la nostra ciutat assegurant una transició justa? Com assurem que els perdedors no són les mateixes persones de sempre, les més desfavorides? Com ens cerciorem que no generem majors desigualtats, sinó que les reduïm?

El compromís de la ciutat amb la transició ecològica i la lluita contra el canvi climàtic és gran. No obstant això, no ens val fer-ho de qualsevol forma. El com es fa és fonamental.

Mariana Mazzucato ho explica molt bé quan parla de la gran política europea del GREEN DEAL, el pacte verd. Pacte verd són dues paraules: PACTE i VERD. Ens hem centrat molt en la paraula VERDA, però la paraula PACTE és, almenys, igual d'important.

PACTE significa que hem d'arribar a un gran consens perquè aquestes transicions no augmenten les desigualtats i, al contrari, contribuïsqen a reduir-les. Quan qualsevol part de la població queda exclosa ens allunyem del desenvolupament sostenible. Fracassem com a societat.

Per tot això, el com lluitem contra el canvi climàtic és fonamental per a València i ací la transició social justa serà un element transversal en totes les polítiques públiques i ha de ser part d'aqueix gran PACTE VERD a nivell de ciutat.

L'objectiu del congrés que hui s'inicia és analitzar les noves dinàmiques econòmiques, socials i mediambientals des de la perspectiva de les oportunitats que confereix tant a l'economia pública com a l'economia social. Els nous models de governança, especialment els nous partenariats entre l'economia pública i l'economia social, constituïran també àmbits centrals d'atenció.

Esperem que intervencions com la de Paul Krugman ens ajuden a aclarir si existeix risc d'estagflació o si aquesta implicarà una possible recessió en els pròxims semestres. El que tenim clar és que, davant una crisi econòmica tal com ha ocorregut en les anteriors, l'economia social i cooperativa són una recepta eficaç per a compensar les conseqüències que comparteixen totes les recessions i així aconseguir avançar cap a una societat més justa i redistributiva.

Estic segur que la reflexió crítica i l'anàlisi seran extraordinàriament interessants per a donar resposta a algunes dels reptes clau que enfrontem en l'actualitat.

Els desitge un congrés molt fructífer i una felix estada a València.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

SALUTACIÓ DE LA PRESIDENTA DE CIRIEC-ESPANYA, ADORACIÓN MOZAS

Voldria agrair la confiança que el CIRIEC-Internacional va depositar en el CIRIEC-Espanya per a l'organització del 33 Congrés Internacional. És el tercer que organitzem a Espanya amb el que, malgrat les dificultats que origina organitzar un esdeveniment d'aquestes característiques, tenim experiència acumulada i aquesta ciutat és idònia per a fer-ho.

El congrés es compon de 6 sessions plenàries a més de la d'inauguració i sis tallers paral·lels on s'abordaran temes de màxima actualitat de l'Economia Pública, Social i Cooperativa.

Comptem a més amb oradors nacionals i internacionals de màxim nivell, prestigiosos polítics, membres de la Comissió Europea, investigadors de primer nivell en economia pública social i cooperativa, representants de les entitats de l'Economia, pública social i cooperativa a nivell internacional, entitats representants dels treballadors, etc. A tots ells vull mostrar el meu agraïment per acceptar la nostra invitació.

Obrirà el congrés el Premi Nobel d'Economia Paul Krugman, al qual agraïsc el seu interès per estar i per impartir la conferència inaugural. També, encara que no és present encara a València, m'agradaria agrair a Mariana Mazzucato la seua disposició a acceptar ser la conferenciant que clausura el congrés.

Però aquest congrés és especial. S'uneix al mateix un congrés científic en el qual participen més de 400 investigadors de més de 40 països. S'han presentat més de 300 comunicacions i s'han seleccionat 180 per al seu defensa a partir de les 12:30 hores del segon dia de congrés. Els investigadors estudiem i la nostra

missió és clara: visibilitzar a l'economia social perquè el seu reconeixement siga major.

No vull acabar sense agrair a totes les persones i entitats que han fet possible que aquest congrés s'estiga celebrant.

A la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports per la cessió d'aquestes magnífiques instal·lacions en les quals es desenvoluparan les sessions.

I a tots els patrocinadors, que creuen en CIRIEC-Espanya i han contribuït amb les seues aportacions:

Al Ministeri de Treball i Economia Social

A la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana

A Consum

A l'Ajuntament de València

A Florida Universitària

A Divina Pastora Seguros

Anecoop

Caixa popular

Universitat Internacional de València

Grup social ONCE

Cajamar

Al Port de València,

I a totes les institucions que han col·laborat amb aquest congrés.

Finalment, als treballadors del CIRIEC, que amb tanta il·lusió, esforç i implicació duen a terme quantes activitats proposem. Tenim sort amb el nostre equip.

Senyores i senyors, benvinguts al 33 Congrés del CIRIEC-Internacional!

**33 Congrés
Internacional del CIRIEC**
València, 13 – 15 juny
de 2022

PROGRAMA

DIUMENGE, 12 JUNY

20:00 Recepció i còctel de benvinguda a la Terrassa l'Umbracle (Ciutat de les Arts i les Ciències)

DILLUNS, 13 JUNY

MATÍ

8:30-9:00 Acolida i inscripció dels participants. Vestíbul principal del Palau de les Arts

9:00-10:30 SESSIÓ PLENÀRIA D'INAUGURACIÓ. Sala Auditori

Presenta: Sr. José Luis Monzón, Director Executiu de CIRIEC-Espanya, Comissari del Congrés

- Benvinguda de l'Alcalde de València, **Excm. Sr. Sr. Joan Ribó**
- **Sra. Adoración Mozas**, Presidenta de CIRIEC-Espanya
- **Sr. Emili Villacusa**, President de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana
- **Sr. Juan Antonio Pedreño**, President de CEPES i de Social Economy Europe
- **Sr. Alain Arnaud**, President de CIRIEC-Internacional
- **Excm. Sra. Mavi Mestre**, Rectora Magnífica de la Universitat de València
- **Molt Hble. Sr. D. Ximo Puig**, President de la Generalitat Valenciana

10:30-11:00 Pausa-café

11:00-12:15 SESSIÓ PLENÀRIA 1

Presenta: Sr. Rafael Chaves, President de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya

PREMI NOBEL D'ECONOMIA PAUL KRUGMAN. CONFERÈNCIA INAUGURAL

12:15-13:30 SESSIÓ PLENÀRIA 2

NOVES DINÀMIQUES MUNDIALS EN L'ERA POST-COVID

Modera: Sr. Alain Arnaud, President de CIRIEC Internacional i President de CIRIEC-França

- **Sra. Christie Morreale**, Vicepresidenta del Govern de València, Ministra d'Ocupació, Formació, Sanitat, Acció Social, Igualtat d'Oportunitats i Drets de la Dona (Bèlgica)
- **Hble. Sra. Mónica Oltra**, Vicepresidenta de la Generalitat Valenciana i Consellera d'Igualtat i Polítiques Inclusives
- **Sr. Nicolas Schmit**, Comissari d'Ocupació i Drets Socials de la Comissió Europea (pendent de confirmació)

13:30-15:00 Esmorzar de treball

DILLUNS, 13 JUNY

VESPRADA · TALLERS PARAL·LELS

TALLER A: GOVERNANÇA (AULA MAGISTRAL)

15:00 **Modera:** Sra. Heidrun Maier-De Kruijff, Secretària General de VOWG (Associació de Serveis Públics i Empreses Públiques d'Àustria, CIRIEC-Àustria)

- *Implicacions per a les empreses públiques de la Directiva europea sobre Informes de Sostenibilitat*, per la **Prof. Dra. Dorothea Greiling**, Presidenta de la Comissió Científica Internacional de CIRIEC, Universitat Johannes Kepler de Linz – JKU (Àustria)
- **Sr. Jean-Philippe Milésy**, Secretari General de l'Institut Polanyi i membre del Consell d'Orientació del CIRIEC-França
- **Sra. Ana Berenguer**, Directora General d'Anàlisi i Polítiques Públiques. Presidència de la Generalitat Valenciana (Espanya)
- *Preocupacions ambientals i ètiques: Com influeixen en el comportament individual?*, per **Sr. Marco Marini**, Editor cap de *Annals of Public and Cooperative Economics (APCE)*, Universitat La Sapienza de Roma (Itàlia)

TALLER C: ALIANCES ECONOMIA PÚBLICA/ECONOMIA SOCIAL (AULA MAGISTRAL)

16:45 **Modera:** Sr. Philippe Bance, Université des Antilles (França)

- *L'associació entre la ESS i el sector públic a Tunísia: oportunitats i perspectives*, per **Sr. Hfaïedh Hfaïedh**, Secretari General Adjunt de la Unió General Tunisiana del Treball (TGLU), Vicepresident de CIRIEC-Tunísia
- **Sra. Teresa García**, Directora General d'Emprenedoria i Cooperativisme, Generalitat Valenciana
- *Què pensar, en col·laboració amb els veïns, per a millorar el transport?*, per **Prof. Shinichi Saito**, University of Shimane (Japó)
- *L'educació empresarial cooperativa en suport a les cooperatives a Costa Rica, basada en el model de spin-off social*, per **Sra. Montserrat Espinach**, Universitat Estatal a Distància – UNED i **Sr. Federico Li Bonilla**, Director Executiu de CIRIEC-Costa Rica, UNED (Costa Rica)
- *50 anys de fructífera col·laboració entre la Caisse d'Economie Solidaire Desjardins i diferents nivells de govern al servei de la societat quebequesa i dels seus ciutadans*, per **Sr. Marc Picard**, Director General de la Caixa d'Economia Solidària Desjardins, Québec (Canadà)

TALLER B: CO-CONSTRUCCIÓ DEL DESENVOLUPAMENT LOCAL (SALA MARTÍ I SOLER)

15:00 **Modera:** Sr. Daniel Nagao Menezes: Universitat Presbiteriana Mackenzie, CIRIEC-Brasil

- *L'economia de preus basada en costos: descripció general del mercat immobiliari austríac*, pel **Ing. Dr. Bernd Riessland**, President de la Unió Austríaca d'Associacions no lucratives de Construcció i Habitatge & **Dr. Gerald Kössl**, investigador de la Unió Austríaca d'Associacions no lucratives de Construcció i Habitatge (Àustria)
- *El paper exemplaritzant de l'Administració Regional com a dinamitzador de la construcció sostenible i innovadora*, per **Sra. Dra. Laura Soto**, Arquitecta, Secretària Autonòmica d'Arquitectura Bioclimàtica i Sostenibilitat Energètica, Generalitat Valenciana (Espanya)
- *La reconstrucció del mercat intern: estratègies de desenvolupament econòmic des de l'àmbit local i l'Economia Social i Solidària*, pel **Sr. Mario Mendoza Arellano**, Secretari de Previsió Social i de l'Habitatge del Sindicat de Treballadors de la Cambra de Diputats del Poder Legislatiu Federal (Mèxic)
- *Espai obert per a la innovació en la Universitat d'Agricultura de Cracòvia*, pel **prof. Dr. Ing. Tomasz Czech**, Universitat d'Agricultura de Cracòvia, Director del Centre de Transferència de Tecnologia (Polònia)

TALLER D: TRANSICIÓ ECOLÒGICA JUSTA (SALA MARTÍ I SOLER)

16:45 **Modera:** Sra. Carmen Marcuello, Vicepresidenta de CIRIEC-Espanya i Presidenta de l'OIBESCOOP

- *Noves ocupacions verdes: Una oportunitat per al cooperativisme*, per **Hble. Sra. Mireia Mollà Herrera**, Consellera d'Agricultura, Desenvolupament Rural, Emergència Climàtica i Transició Ecològica, Generalitat Valenciana (Espanya)
- *Cooperatives: un nivell essencial per a una transició ecològica justa en les nostres comunitats*, per **Sra. Marie-Josée Paquette**, Directora del Consell Quebequés de Cooperació i Mutualitat (CQCM) (Canadà)
- *Transicions socioambientals en l'economia social. De la teoria a la pràctica*, per **Sr. Juan Fernando Álvarez**, Pontificia Universitat Javeriana, Bogotá (Colòmbia)
- *El paper de l'economia social i cooperativa per a una transició ecològica justa*, per **Sr. José Pablo Puzino**, President del IAIES-CIRIEC-Argentina

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

INTERVENCIÓ DEL PRESIDENT DE LA CONFEDERACIÓ DE COOPERATIVES DE LA COMUNITAT VALENCIANA, EMILI VILLAESCUSA

És un autèntic plaer i més que un privilegi acompanyar-vos aquest matí per a participar en la inauguració del 33é Congrés Internacional del CIRIEC, del qual la Presidenta de CIRIEC ja ens ha donat les pinzellades precises i jo no puc més que animar-vos a tots i totes a participar, agraïnt la vostra presència.

Que un Congrés Internacional d'aquestes característiques es realitzi de nou a València, en la nostra Comunitat Valenciana, diu algunes coses que vull ressaltar.

Ací tenim la seu de CIRIEC-Espanya, i com bé sabeu, no per casualitat. Les nostres Universitats reuneixen un extraordinari planter de professors i investigadors que han fet del cooperativisme l'objecte dels seus estudis i la contribució dels quals a la divulgació científica del cooperativisme és, de veritat, impagable.

Hi ha més raons, dues més almenys:

- La proximitat que hi ha en la nostra Comunitat entre la Universitat i l'empresa cooperativa. Quan diem que les universitats han d'estar al servei de la societat, quan parlem de la transferència de coneixement i demanem que la tasca investigadora s'encamine cap al que necessiten les empreses, ens estem referint precisament al treball que fa, ací, CIRIEC, investigant sobre un model econòmic que és estratègic en el nostre territori: el cooperativisme. Les empreses necessitem a la Universitat per a avançar en el camí de la innovació, hui probablement més que mai. I les cooperatives tenim la sort de tindre a CIRIEC. Des de la Confederació de Cooperatives de la Comunitat Valenciana

col·laborem habitualment amb CIRIEC en l'elaboració d'informes i estudis. L'últim, fa escassament dos anys, un Informe, que s'alimenta contínuament, sobre l'Impacte Econòmic del Cooperativisme en la Comunitat Valenciana, que ens ajuda a quantificar la nostra realitat amb l'aval de qualitat, rigor i credibilitat que proporciona la Universitat.

- I l'altra raó, la Comunitat Valenciana és terra cooperativa. Ho és des de fa més d'un segle. El nostre cooperativisme és probablement el més plural d'Espanya i un dels més dinàmics. Som una referència en matèria de col·laboració públic-privada, polivalència i responsabilitat social. La col·laboració públic-privada és totalment necessària per a afrontar els reptes socioeconòmics actuals. Treballem cada vegada més per la polivalència, necessitem cooperatives que actuen integrant a diversos sectors, per a donar solucions a temes tan preocupants com la despoblació en els nostres territoris, i tot això cal fer-ho amb la responsabilitat social de la qual fem gala, no per pura estètica, sinó posant a les persones en el centre de les nostres actuacions.

La Confederació que presidisc -CONCOVAL-, és el màxim òrgan de representació de les cooperatives i de les seues organitzacions en la Comunitat Valenciana. El cooperativisme representa el 7,1% del PIB de la Comunitat i està format per més de 2.600 empreses, que generen quasi 80.000 ocupacions i associen al voltant de tres milions i mig de persones.

Emili Villaescusa: “Les nostres Universitats reuneixen un extraordinari planter de professors i investigadors que han fet del cooperativisme l'objecte dels seus estudis i la contribució dels quals a la divulgació científica del cooperativisme és, de veritat, impagable”.

“El potencial de les cooperatives per a la reconstrucció és innegable. La major capacitat de resistència de les cooperatives està avalada per la història i per les xifres”.

Tenim cooperatives de totes les grandàries, en tots els sectors econòmics i en tot el territori.

Dos de les cinc empreses més grans de la Comunitat són cooperatives: CONSUM i ANECOOP, les quals tindreu ocasió d'escoltar en les sessions plenàries de demà. València és la província d'Espanya amb més persones treballant en cooperatives.

El potencial de les cooperatives per a la reconstrucció és innegable. La major capacitat de resistència de les cooperatives està avalada per la història i per les xifres. Les nostres cooperatives han recuperat el nivell d'ocupació i facturació immediatament anterior a la pandèmia.

En les cooperatives de consum l'ocupació ha crescut un 13% respecte a 2019 i en la resta de cooperatives, l'ocupació és pròxima a aconseguir els nivells pre-pandèmia.

Del cooperativisme valencià destaca la seua absoluta pluralitat. Tenim fórmules pràcticament genuïnes i altres, la implantació de les quals en el nostre territori és especialment significativa.

- El cooperativisme elèctric: germen de les principals comunitats energètiques.
- Les cooperatives agroalimentàries: principal agent de vertebració territorial i desenvolupament rural.
- Les cooperatives de crèdit: hui dia, pràcticament les úniques entitats autòctones del sistema financer de la Comunitat.
- El cooperativisme valencià d'ensenyament: focus d'innovació pedagògica i principal agent d'ensenyament laic concertat. Formació al llarg de la vida, des d'ensenyament infantil fins a estudis universitaris.
- El cooperativisme de treball associat, molt divers, és la fórmula preferida dels emprenedors per a crear empreses col·lectives participades.
- I altres com les de consumidors, les de serveis, les de transport o les d'habitatges, que estan explorant noves formes de col·laboració.

La cooperativa és, en definitiva, una fórmula:

- Compromesa amb el territori.
- Generadora d'ocupació estable i de qualitat.
- Socialment responsable.

Recentment, des de CONCOVAL hem elaborat un Pla Estratègic per als pròxims 4 anys, amb el propòsit d'aconseguir per a les cooperatives un entorn adequat d'influència i representació, que contribuïska a millorar la seua competitivitat, i on comptem amb la Universitat per a continuar analitzant els principals indicadors d'evolució del cooperativisme valencià i donar suport a l'elaboració dels informes pertinents, així com seguir en aqueix treball a llarg termini i amb mirada llarga que necessita la divulgació cooperativa cap a la societat, sobretot a les persones joves i a les emprenedores, modernitzant el relat i actualitzant el discurs.

En aqueix camí comptem també amb la resta d'organitzacions de l'economia social integrades en CEPES, la Confederació Empresarial Espanyola de l'Economia Social.

També, aquest Pla Estratègic reafirma la necessitat d'alinear l'acció de CONVOVAL amb l'Agenda 2030 i convertir el cooperativisme valencià en un referent de compromís amb els ODS i amb el progrés socioeconòmic de la Comunitat.

Així mateix, el Pla estratègic està alineat encara amb el Pla Fent Cooperatives, que és un pla de suport i foment, impulsat pel Consell Valencià del Cooperativisme, òrgan paritari del sector i l'Administració, integrat en la Conselleria d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball, i que podeu conèixer aquesta vesprada en un dels tallers amb la Directora General d'Emprenedoria i Cooperativisme, Teresa García.

Per a finalitzar, agrair l'oportunitat de participar en aquesta sessió inaugural i desitjar-vos un feliç Congrés.

Moltes gràcies.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

INTERVENCIÓ DEL PRESIDENT DE CEPES I DE 'SOCIAL ECONOMY EUROPE', JUAN ANTONIO PEDREÑO

Bon dia a tots, i felicitats, felicitats primer a la Generalitat Valenciana, per les polítiques que desenvolupa en aquesta Comunitat i pel teixit empresarial que tan brillantment ha presentat Emili Villaescusa, que jo crec que és un exemple per a tota Espanya i per a tota Europa. A més, sou pioners en l'elaboració de moltes de les polítiques que s'estan posant en marxa en els nostres territoris.

Felicitats també a CIRIEC-Espanya i al CIRIEC-Internacional per aquest Congrés, que es realitza en un moment molt significatiu per a l'Economia Social, per l'efervescència que s'està produint en aquest moment entorn d'aquest model empresarial.

Fa uns mesos que s'ha aprovat un Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social. Potser la major i impressionant política pública de la Unió Europea fins al moment. Un pla que reconeix i dona visibilitat al potencial de l'Economia Social en tots els Estats membres i a la Unió Europea.

Un pla que reforçarà la coherència entre les diferents Institucions europees, Estats membres, Administracions Regionals i Locals. Alguna cosa que és fonamental per a poder maximitzar la contribució de l'Economia Social als objectius de la Unió Europea.

Ja no hi ha cap dubte, l'Economia Social és un agent de canvi per a liderar les grans transformacions socials, econòmiques i mediambientals. És un instrument

empresarial estratègic per a avançar cap a unes transicions verdes i digitals justes i inclusives.

Per això, ha sigut identificat per la Comissió Europea com un dels 14 ecosistemes industrials per a afrontar els grans desafiaments d'Europa.

Un pla que ens proporcionarà instruments concrets per a desenvolupar l'Economia Social i créixer, principal repte que té l'Economia Social perquè es generen entorns favorables als països i per a tindre major capacitat d'influenciar en l'elaboració de polítiques públiques que fomenten i desenvolupen l'Economia Social.

A Europa són més de 2,8 milions d'empreses i 14 milions de treballadors i treballadores (6,3% de l'ocupació). El nostre repte és créixer fins al 10%, de manera que en el 2030, l'ocupació en l'Economia Social se situe en els 22 milions d'ocupacions.

Però sobretot i com molt bé indica el títol del Pla d'Acció, "Construir una economia que funcione per a les persones"; solidària, generadora d'una ocupació digna i inclusiva capaç de reduir desigualtats generadores de cohesió social i territorial i els objectius de la qual coincideixen plenament amb els de la Unió Europea: Construir una Europa més justa, més democràtica i més sostenible.

Estem en un moment crucial però feliç. Crucial perquè es posen en marxa instruments que tenim el deure d'aprofitar en el convenciment que serviran per a

Juan Antonio Pedreño: “Estem en un moment crucial però feliç. Crucial perquè es posen en marxa instruments que tenim el deure d'aprofitar en el convenciment que permetran que es puguin abordar els canvis necessaris perquè l'Economia Social cresca i es consolide.”

donar suport a una part molt important del sistema productiu i permetran que es puguin abordar els canvis estructurals, sistemàtics i d'impacte, necessaris perquè l'Economia Social, l'ecosistema de l'Economia Social cresca i es consolide.

I feliç perquè s'ha aprovat aquest Pla d'Acció (secundat per totes les institucions) i perquè el Comitè de Monitoratge de la declaració de Luxemburg, grup informal compost per 23 Governos de la UE, ha aprovat mesures conjuntes per a desenvolupar aquest model empresarial en cadascun dels seus països.

Fa a penes tres dies, d'una banda, l'OCDE ha aprovat resolucions per a desenvolupar l'Economia Social a nivell global. Per una altra, la OIT per primera vegada en els seus 103 anys d'història i en un moment històric, ha debatut i adoptat conclusions sobre el treball decent i l'Economia Social.

I el Govern d'Espanya el passat 31 de maig va aprovar un PERTE (Pla Estratègic de Recuperació incardinat en els Fons de Recuperació i Resiliència) dotat amb més de 800 milions d'euros perquè l'Economia Social canvie d'escala, per a donar suport a la seua adaptació i lideratge en nous sectors emergents a través d'ocupacions de qualitat i projectes transformadors en els territoris que donen resposta als canvis demogràfics, promoure models d'empreses inclusives i sostenibles i facilitar la recuperació d'empreses.

I a més han tingut lloc esdeveniments significatius, com són la Conferència d'Estrasburg, en el marc de la Presidència de la UE del Govern de França, que va reunir més de 2.000 persones, i a Espanya, on CEPES en col·laboració amb el Ministeri de Treball i Economia Social va organitzar un acte commemoratiu del 10é Aniversari de la Llei de Economia Social.

S'obri una etapa ambiciosa per a l'Economia Social a Espanya i a Europa. El nostre país fa un salt de qualitat en la seua aposta permanent per fer créixer un model empresarial que constitueix una part essencial del teixit empresarial i social d'Espanya.

Permeten-me que assenyal, encara que amb un punt de modèstia, que Espanya lidera el desenvolupament de l'Economia Social a Europa. A més del PERTE (únic país que compta amb ell), té un programa operatiu d'inclusió social i Economia Social, POISES per a fer que els Fons Estructurals arriben a les empreses. Existeix un Ministeri de Treball i Economia Soci-

al, que a més manté una Vicepresidència del Govern, amb una estratègia de país i una desena de pactes i estratègies regionals.

Són avanços molt il·lusionants tant a Espanya com a Europa i en el món, avanços que constaten aqueix canvi d'escala que està experimentant l'Economia Social i sobretot com es percep a l'Economia Social, com un motor de canvi perquè cada vegada més persones aposten per aquest model.

Per a això, el vector Visibilitat, que també proposa el Pla d'Acció, és fonamental. Perquè es conega i reconega el paper de l'Economia Social necessitem demostrar, mesurar l'impacte social que tenen les empreses. Per a això i per a posar en valor els comptes de l'Economia Social, el paper de CIRIEC és fonamental i és un aliat imprescindible per a l'Economia Social.

Per a contribuir a més a millorar la interlocució en espais com el Diàleg Social.

Hi ha milions de treballadors i treballadores, especialment en l'Economia Social, la cultura de la qual ha superat els marcs restrictius de les relacions de poder tradicional entre el capital i el treball.

Institucions a la frontera entre el públic i privat, i per reformar les estructures econòmiques i socials han de ser presents en el diàleg social. Hem de ser presents, el país no es pot permetre el contrari.

I molt menys en moments tan convulsos com els actuals, quan l'Economia Social es fa més necessària que mai per a aconseguir l'equilibri entre la competitivitat econòmica, la resiliència i la sostenibilitat social i mediambiental.

Ací no acaba res, aquest és el punt d'eixida perquè l'Economia Social allibere tot el seu potencial, i estiga representada on s'elaboren totes les polítiques públiques. Estem no sols davant una gran oportunitat perquè les empreses d'Economia Social, (cooperatives, societats laborals, empreses d'inserció, centres especials d'ocupació, mutualitats, confraries de pescadors i associacions del sector de la discapacitat) cresca i es consolide, sinó per a influir en la resta de les empreses mercantils i per a aconseguir societats més justes i inclusives canviant el component ètic de les decisions polítiques, socials i econòmiques.

Hui, amb aquest acte contribuïm a això. Moltes gràcies pel vostre treball.

Feliç Congrés.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

INTERVENCIÓ DEL PRESIDENT DEL CIRIEC-INTERNACIONAL, ALAIN ARNAUD

Senyores i senyors, benvolguts amics,

En nom del CIRIEC-International m'agradaria agrair-los sincerament la seua participació en aquest 33é Congrés Internacional. També vull agrair a CIRIEC-Espanya l'excel·lent organització d'aquest esdeveniment, en aquest prestigiós Palau de les Arts Reina Sofia. I gràcies també al Consell Científic pel ric programa d'aquest congrés.

No sorprendré a ningú dient que estem en un món de grans dificultats. El període sense precedents que estem travessant és sens dubte traumàtic i provoca ansietat. Deixarà considerables danys econòmics, socials i humanitaris, amb la greu crisi sanitària de la covid-19, que s'ha convertit en un problema de llarga duració, i amb aquesta sorprenent situació bèl·lica en el nostre continent europeu, les conseqüències humanes de la qual són ja desastroses i podrien, per desgràcia, arribar a ser-ho a escala mundial.

Però aquest període haurà posat de manifest amb més força les conseqüències nefastes d'aquest sistema econòmic, que procedeix de les teories americanes dels anys 80, promogudes per Friedman, Stigler, Knight i altres, que preconitzen la llibertat absoluta

dels mercats i el desenteniment dels Estats, als quals es convida a reduir dràsticament les seues polítiques públiques de regulació i protecció. Les crisis no són fruit de la casualitat, sinó la conseqüència de l'excessiva llibertat atorgada als mecanismes econòmics i financers globals, amb l'efecte, certament, del progrés generat per la ciència i les noves tecnologies, però sobretot la pèrdua de consciència de l'interés general, l'augment de les desigualtats de renda i riquesa, i l'afebliment de l'acció pública que garanteix la cohesió social.

Aquest sistema econòmic neoliberal, que es basa fonamentalment en el dogma que el mercat ho regula tot, genera de fet cada vegada més desigualtats, perquè té un gran defecte: no sap distribuir amb justícia la riquesa produïda. Com podem acceptar que el 10% de les persones més riques posseïsquen el 75% de la riquesa mundial? A més, aquest sistema es preocupa poc per la preservació dels béns comuns i del medi ambient, ja que el seu objectiu és obtenir una rendibilitat a curt termini sense preocupar-se pel futur dels recursos naturals ni per la qualitat de vida de la població. També sabem que la revolució digital ha donat

Alain Arnaud: “És més necessari que mai retornar al món l'estabilitat que està perdent, donar a les nostres societats un sentit més social i solidari, amb la consciència que un futur millor depèn de models econòmics que organitzen el repartiment i la solidaritat, que respecten els drets humans i socials, i que preserven els béns comuns i el medi ambient.”

lloc a l'aparició de poderosos grups supranacionals les accions dels quals estan canviant profundament no sols la manera de produir, consumir i comerciar, sinó també les relacions entre els individus i l'organització de les nostres societats, al mateix temps que existeix un gran risc que soscaven la sobirania dels Estats.

Per tant, és més necessari que mai retornar al món l'estabilitat que està perdent, donar a les nostres societats un sentit més social i solidari, amb la consciència que un futur millor depèn de models econòmics que organitzen el repartiment i la solidaritat, que respecten els drets humans i socials, i que preserven els béns comuns i el medi ambient.

I aquest és precisament el sentit del treball realitzat pel CIRIEC, que es dedica íntegrament a aquestes formes d'economia que busquen l'interès col·lectiu. En aquest sentit, el CIRIEC, 75 anys després de la seua creació, està d'acord amb el desig del seu funda-

dor, el professor Edgard Milhaud, de desenvolupar la cooperació entre els diferents agents de l'economia d'interès col·lectiu. Desitja que aquesta economia estiga al servei d'una humanitat "que es faça cada vegada més propietària del seu destí, emancipar-se de tota explotació i de tota servitud, en el ple respecte de les llibertats i dels drets de la persona humana i de la pau".

En el context actual, en el qual existeix el risc d'una conflagració mundial, aquestes paraules, pronunciades després de la Segona Guerra Mundial, adquireixen un significat especial i mereixen ser meditates per tots i cadascun de nosaltres, especialment per les generacions més joves.

Per això, els desitge a tots un fructífer treball durant aquest 33é Congrés dedicat a les noves dinàmiques globals i al paper que l'economia pública i social ha d'exercir en elles, perquè tots, i sobretot els nostres fills, tinguem un futur de pau i harmonia.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

DISCURS DE LA RECTORA DE LA UNIVERSITAT DE VALÈNCIA, MAVI MESTRE

Molt bon dia, bon dia. Per a mi és un vertader plaer veure que ens unim. Govern de la Generalitat, Universitat, ens unim per a donar el millor suport que pot tindre l'economia social i el cooperativisme. I el millor suport des del que la Universitat pot aportar: formació, innovació, investigació i transferència de coneixement.

Fa un segle, en el període d'entreguerres, ningú hauria imaginat que, ja entrades les primeres dècades del segle XXI, ens enfrontaríem a un conjunt de crisi de la magnitud de les quals encarem aquests temps.

L'optimisme derivat del progrés científic i del desenvolupament tecnològic, que ha augmentat l'esperança de vida i la qualitat de vida, particularment en el món occidental, mai hauria fet pensar que viuríem una crisi com la de la COVID-19.

Ja fa dècades que la comunitat científica alerta de la necessitat de revertir els efectes negatius d'un model de desenvolupament intensiu en el consum de recursos, amb efectes sobre el medi ambient i amb nivells de depredació del territori, especialment als països de

l'hemisferi sud, que ens ha enfrontat a una crisi climàtica, com ha declarat el Parlament Europeu.

D'altra banda, en aquesta dinàmica de desenvolupament de nous vectors de creixement s'ha obert una bretxa social, com han evidenciat estudis econòmics recents, que s'ha aguditzat amb els efectes de la COVID.

En aquest context, quan el progrés científic ha permès crear vacunes que ens han conduït a superar la pandèmia, les aplicacions tecnològiques que ens han ajudat durant el confinament han catalitzat un conjunt de canvis socials.

Aquestes noves dinàmiques de consum i de producció acceleren la denominada quarta revolució industrial, i en aquest procés, les universitats públiques estem compromeses amb la investigació i amb la seua aplicació als teixits productius.

I, per descomptat, amb formar professionals qualificats per a un nou model productiu, així com per a les noves formes d'organització del treball. Un treball que ha de permetre conservar el model social europeu i millorar la qualitat de vida.

Mavi Mestre: "El Govern de la Generalitat Valenciana i la Universitat ens unim per a donar el millor suport que pot tindre l'Economia social i el Cooperativisme: formació, innovació, investigació i transferència de coneixement."

De la mateixa manera, els nostres vectors de creixement han de ser sostenibles i responsables.

I les universitats estem, també, compromeses no sols amb els valors de la sostenibilitat, sinó amb l'impuls a una societat més i millor formada, i més informada quan prolifera la desinformació, les fake-news i altres desordres informatius.

Una societat que ha de ser democràtica, igualitària, però també inclusiva.

Aquesta enumeració de qüestions, que els investigadors i investigadores de l'economia social i cooperativa coneixen bé, no deixa de ser part dels principis cooperatius. De les formes d'organització pròpies d'una economia social.

Per això és un honor participar en la inauguració d'aquest congrés.

I és un orgull que el congrés internacional de CIRIEC se celebri en la nostra universitat perquè, com saben, la seu de CIRIEC-Espanya es troba dins d'ella. I serà en la Facultat d'Economia de la Universitat de València on es desenvoluparan algunes sessions de treball d'aquest Congrés.

No podia ser d'una altra manera en el nostre cas, perquè la Universitat de València, fundada en 1499 pels Jurats d'aquesta ciutat, és una universitat pública, compromesa amb la nostra societat, que treballa al costat del nostre Ajuntament i la Generalitat per a contribuir al desenvolupament de València i de la Comunitat Valenciana.

I contribuïm, com a primer destí Erasmus d'Europa, a la projecció d'una ciutat mil·lenària, terra acollidora i innovadora.

Innovació com la que impulsa el govern de la Generalitat, amb qui treballem estretament en els projectes de conversió de València en un focus d'atracció de talent i d'indústries innovadores.

Vull agrair a l'Alcalde de València i al President de la Generalitat la seua confiança i suport a la Universitat de València; i al president de CIRIEC-Internacional, així com a la presidenta de CIRIEC-Espanya, la confiança depositada a València i en la seua Universitat degana.

La qualitat de les sessions i tallers d'aquest Congrés evidencien la visió de CIRIEC d'un món en transformació, i estic convençuda que contribuïran a traçar trajectòries de futur que ens permeten superar els reptes als quals em referia anteriorment.

Vull acabar aquesta intervenció agraint a totes i tots els participants en aquest Congrés el seu treball; són temps complexos, també en l'àmbit de la investigació, després de períodes de crisis econòmiques com els que hem viscut.

En períodes de superació de crisis passades és moment d'agrair el compromís i el treball de les persones amb vocació científica i docent, que contribueix al progrés de la ciència, base de l'avanç de la Humanitat. Moltes gràcies.

I, finalment, gràcies a totes les persones que han fet possible aquest congrés; a l'equip humà que ha treballat per a presentar un congrés d'aquesta qualitat científica que compta amb la brillant conferència inaugural del professor Paul Krugman.

Personalitze aquest agraïment en el professor Rafael Chaves, catedràtic d'Economia Aplicada de la Universitat de València, president de la Comissió Científica de CIRIEC-Espanya, i en el també catedràtic de la Universitat de València, José Luis Monzón, hui professor honorari, director executiu de CIRIEC-Espanya i Comissari del Congrés. Home compromés, destacat per la seua contribució a l'avanç de l'economia social.

En aqueix compromís poden comptar, sempre, amb la Universitat de València.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

DISCURS D'INAUGURACIÓ DEL PRESIDENT DE LA GENERALITAT VALENCIANA, XIMO PUIG

Senyores i senyors,

Moltes gràcies per aquesta invitació.

Aquest Centre d'Investigació sobre Economia Pública, Social i Cooperativa afona les seues arrels en 1947. Va sorgir de les cendres de la pitjor guerra. I simbolitza com, de la nit més fosca, va emergir el millor invent polític de la Història: L'Estat del Benestar. Un model social que, més enllà de l'economia, protegeix la dignitat de cada persona.

És un immens honor compartir hui panell amb un dels grans defensors d'aquest model: Paul Krugman. Un referent en el pensament econòmic per a tots els progressistes d'Europa. Un aliat en un lloc del món, els EUA, on el "vent de la Història" torna a bufar en la direcció correcta. I amb permís del senyor Krugman, li ampre 3 frases.

La primera és sobre Ocupació. Diu Krugman: "Els llocs de treball proporcionen ingressos, però també aporten dignitat. Estar en l'atur és molt més perjudicial per a la felicitat del que es pot explicar pels dòlars

perduts". Aquesta és una idea central. L'ocupació decent és la pedra angular d'una Societat de Respecte. I alguna cosa està canviant: Als EUA, Biden exigeix millors ocupacions. A Europa, Scholz puja un 22% el SMI. I a Espanya es pacten millors contractes amb els empresaris. Hui, en la Comunitat Valenciana tenim 400.000 ocupacions més que fa 7 anys. Aqueix progrés en "treball digne" és bàsic per a la convivència, i també per a la inclusió. I ací porteu 75 anys treballant per ella.

I això és absolutament necessari. Perquè tots no naixem iguals. Però tots tenim igual dret al treball. Sense excepcions. Sense asteriscos. Sense lletra xicoteta. Tots tenim el mateix dret al treball. Per tant, igualar en oportunitats és una exigència democràtica.

Segona idea: Inversió Social. Diu Krugman: "Alguns polítics creuen que només la despesa en carreteres pot considerar-se una inversió de futur. Les proves demostren l'elevada rendibilitat de la despesa en persones. I seria profundament irresponsable" -afeg

Ximo Puig: “Necessitem reconstruir millor, un keynesianisme intel·ligent, i el moment és ara. Si de la 2a Guerra Mundial va sorgir l'Estat del Benestar, de la pandèmia ha d'emergir la Societat de la Inclusió”.

el professor Krugman- “no invertir tant en persones com en ciment”.

Com no estar d'acord? Més que una despesa, la Justícia Social és una inversió amb “dividends” socials. En la pandèmia, cada euro públic ha salvat vides. I en la recuperació, cada euro públic salvarà ocupacions i famílies. Amb el paper decisiu -aquesta vegada sí- d'Europa.

Aqueixa mirada social és el que diferencia aquesta crisi de la Gran Recessió de 2008. Llavors es van eliminar drets i es va deixar caure a moltes persones. Deixar caure a una sola persona ja és massa. I llavors es va deixar caure a moltes. Els populismes de hui beuen d'aqueixes injustícies ineficients d'ahir. Ací està l'origen, i la constatació, que “cap política és neutra”.

Aquella ruptura va ser un sisme amb dures rèpliques per a la convivència. Perquè el populisme només corprenga on hi ha material inflamable. Per això, combatre les causes de desigualtat és protegir -també- la democràcia. La Comunitat Valenciana treballa amb aqueixa mirada:

- Hem incrementat el personal sanitari en 16.000 persones
- Hem elevat la despesa social de 10.000 a 17.000 milions d'euros
- Hem contractat 13.000 nous docents
- I ara, com a gran objectiu, universalitzarem l'educació gratuïta de 0 a 3 anys

Infància i Formació. Reforçar totes dues esferes és essencial. Perquè ací comencen les desigualtats. I perquè la Gran Transformació en marxa requereix transformar les capacitats laborals.

I tercera i última idea: Reconstruir Millor. Diu Krugman: “La lliçó d'aquesta època és que, en una crisi o en èpoques de calma, el Govern pot fer molt per a

millorar la vida de la gent”. Com reivindica Mariana Mazzucato, els governs no han de limitar-se a pagar els “plats trencats” de les crisis.

Els governs també poden emprendre i promoure una transformació inclusiva:

Un: Donant suport a la Nova Indústria enfront de l'abandó industrial de fa dècades.

Dos: Impulsant el nou paradigma que converteix la Sostenibilitat en Ocupacions gràcies a la Innovació (L'exemple és la gigafactoria de Volkswagen)

I Tres: Forjant un Gran pacte energètic.

En això consisteix “Reconstruir Millor”. No n'hi ha prou amb el keynesianisme. Necessitem un “keynesianisme intel·ligent” que empente en la direcció correcta. I el moment és ara. Si de la 2a Guerra Mundial va sorgir l'Estat del Benestar, de la pandèmia ha d'emergir la Societat de la Inclusió. Amb respecte al Planeta i amb respecte a la Igualtat real. És la gran causa del nostre temps.

Senyores i senyors: En plena crisi financera, Tony Judt va escriure “Alguna cosa va malament”. Encara ens afligeixen molts mals. Però també hi ha base per a l'optimisme. Urgeix modificar el relat catastrofista.

“Alguna cosa va bé” quan el món s'uneix per una vacuna que ha d'arribar a tots els països.

“Alguna cosa va bé” quan Europa alinea la seua major transformació amb el Repte Sostenible.

“Alguna cosa va bé” quan la “Economia Pública” i la “Economia Social” sumen juntes per la igualtat.

Ara, el repte és que conformen una Aliança amb l'Economia de Mercat. Ho vam fer després de la 2a Guerra Mundial. Algunes vegades ens ha costat. Però com ha escrit Krugman: “Si no ho has aconseguit a la primera, torna a intentar-ho altra i una altra vegada”.

Moltes gràcies i feliç congrés.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

MISSATGE DEL COMISSARI EUROPEU D'OCUPACIÓ I DRETS SOCIALS, NICOLAS SCHMIT

Estimats amics, gràcies per convidar-me a intervenir en el 33 Congrés Internacional del CIRIEC. Felicite el CIRIEC per proporcionar informació, investigació i publicacions sobre sectors i activitats econòmiques d'interés general i col·lectiu, en particular sobre economia social. També he rebut amb satisfacció el tema del Congrés d'enguany sobre Empreses Públiques, Socials i Cooperatives. Mentre ens recuperem de l'impacte de la pandèmia de COVID-19, impulsem una transició justa, ecològica i digital i recolzem als que fugen de la guerra a Ucraïna, hem de reforçar el model empresarial que està molt ben adaptat per a afrontar aquests reptes, a saber, l'economia social. Gràcies a les seues fortes arrels locals, l'economia social pot oferir solucions innovadores de baix a dalt a molts dels reptes globals de hui dia. Com el canvi climàtic, la digitalització i l'exclusió social. L'economia social treballa amb i per a les comunitats locals oferint respostes a les necessitats de les persones. El seu model empresarial és adaptable i resiliència. En països de la UE de llarga tradició, l'economia social representa al voltant del 10% de l'ocupació remunerada i el 10% del PIB. Com a Espanya. No obstant això, en altres Estats existeix un potencial sense explotar, que ens agradaria veure aprofitat. Les entitats de l'economia social contribueixen a la inclusió social i laboral. Ajuden a no quedar-se arrere a dones, joves i treballadors vulnerables. El progrés que l'economia social ha aconse-

guït a Europa en els últims deu anys és una cosa de la qual hem d'estar orgullosos. Per a desenvolupar tot el seu potencial és important augmentar la visibilitat de l'economia social i crear un entorn jurídic i polític que permeti a l'economia social prosperar. Per això presentarem el Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social el mes de desembre passat. Un dels seus objectius és augmentar la visibilitat del sector i atraure als joves emprenedors. Un partenariat establert recentment per a millorar les competències en economia social i de proximitat, el ecosistema industrial, fa exactament això. El seu objectiu és millorar les competències digitals, d'emprenedoria social i de desenvolupament de capacitats per a abordar les transicions verda i digital. Des de cooperatives locals d'energia a projectes d'infermeria comunitària, passant per programes informàtics per a persones amb discapacitat auditiva o serveis integrats d'habitatge i treball. Hi ha moltes iniciatives prometedores d'economia social en tota Europa que podrien generalitzar-se. Només unint forces i oferint a les empreses socials els recursos adequats podem aprofitar al màxim aquest impuls. El nostre objectiu és ajudar al fet que florisca una economia social pròspera a Europa, augmentar el seu impacte social, ampliar-la i inspirar a més joves perquè es convertisquen en emprenedors socials. Estic desitjant aconseguir aquests objectius junts. Moltes gràcies.

València
13 – 15 juny
de 2022

Palau de les Arts
Reina Sofía

33 Congrés Internacional del CIRIEC

Noves dinàmiques mundials
en l'era post-COVID: desafiaments
per a l'economia pública, social
i cooperativa

UN CONGRÉS ORGANITZAT PER:

AMB EL PATROCINI DE:

AMB EL PATROCINI DE:

AMB LA COL·LABORACIÓ DE:

MEDIA PARTNER:

**33 Congrés
Internacional del CIRIEC**
València, 13 – 15 juny
de 2022

PROGRAMA

DIMARTS, 14 JUNY

MATÍ - TALLERS PARAL·LELS

**TALLER E: COL·LABORACIONS D'ECONOMIA PÚBLICA I ECONOMIA SOCIAL EN
ELS SERVEIS DE SALUT (AULA MAGISTRAL)**

9:00 Modera: **Sr. Koen Albrechts**, ex secretari de ACW (Algemeen Christelijk Werknemersverbond)-Limburg (Confederació de Sindicats Cristians), President interí de CIRIEC-Bèlgica (pendent de confirmació)

- *Les entitats de base associativa en la gestió de l'atenció primària de salut, si no és ara, quan?*, per **Sr. Antonio Iruela** Director tècnic d'ACEBA (Associació Catalana d'Entitats de Base Associativa) (Espanya)
- **Sr. Nicolas Leblanc**, Metge de Salut Pública, Assessor de Salut del Grup V&V (França)
- *Projecte COOPVID- un estudi interdisciplinari sobre l'impacte de la COVID-19 en les cooperatives de solidaritat social portugueses*, per **Sra. Deolinda Meira**, Institut Superior de Contabilidade e Administração do Porto (Portugal)
- *Crisis of Health care and Welfare service providing System by Non-profit Organizations: Policy Issues in Japan revealed by COVID-19*, by **Prof. Kazuhiko Tabata**, Hyogo University (Japó)

**TALLER F: ASSEGURAR ELS SERVEIS ESSENCIALS: ENERGIA, TRANSPORT,
AIGUA (SALA MARTÍ I SOLER)**

9:00 Modera: **Sr. Gert De Block**, Secretari General de CEDEC (Federació Europea d'Empreses d'Energia Locals)

- *El full de ruta post-Covid: plantejaments de les autoritats locals*, per la **Sra. Lies Laridon**, Alcaldessa de la Ciutat de Diksmuide (Bèlgica)
- *Aigua, energia: satisfer les necessitats de cada habitant, de cada territori*, pel **Sr. Pierre Bauby**, Director de l'Observatori de l'Acció Pública (França)
- *El futur del sector energètic*, pel **Sr. Eric Haider**, Director General de LINZ AG, Vicepresident de CIRIEC-Àustria
- *Prestació de serveis essencials de banda ampla: una anàlisi de l'experiència irlandesa recent*, per **Sr. Eoin Reeves**, Cap del Departament d'Economia i Director del Grup d'Investigació de Privatitzacions i Apps, Universitat de Limerick (Irlanda)

10:45-11:15 Pausa-café

11:15-12:30 SESSIÓ PLENÀRIA 3

INNOVACIÓ I ECONOMIA SOCIAL (AULA MAGISTRAL)

Modera: **Sr. Jean-Louis Cabrespines**, Delegat general del CIRIEC-França, antic membre del Consell Econòmic, Social i Ambiental (França)

- *Consum i Anecoop, dos casos d'èxit innovador*, per **Fco. Javier Quiles Bodí**, Director de Relacions Externes de Consum, i **Joan Mir Piqueras**, Director General d'Anecoop (Espanya)
- *L'Economia Social i l'Economia Pública: Poden contribuir a un punt d'inflexió històric, a una globalització política i ecològica?*, per **Sra. Marie J. Bouchard**, Presidenta de la Comissió Internacional de CIRIEC sobre «economia social i cooperativa», Universitat de Québec a Mont-real, i **Sr. Benoît Lévesque**, Universitat de Québec a Mont-real (Canadà)
- *Sistemes i mesures polítiques a favor de l'economia social i la creació de noves empreses a Corea del Sud*, per **Sr. Sang-Youn Lee**, Sungkonghoe University (Corea del Sud)

12:30-13:30

SESSIONS EN SEU DEL CONGRÉS

12:30-13:30 Sessió de presentació de comunicacions I
Dues sessions presencials simultànies, en paral·lel

13:30-15:00 Esmorzar de treball

DIMARTS, 14 JUNY

VESPRADA

SESSIONS EN SEU DEL CONGRÉS

15:00-16:45 Sessió de presentació de comunicacions II

16:45-18:30 Sessió de presentació de comunicacions III

SESSIONS EN LA FACULTAT D'ECONOMIA

15:30-17:00 Sessió de presentació de comunicacions IV
Sis sessions presencials simultànies, en paral·lel

17:00-18:30 Sessió de presentació de comunicacions V
Sis sessions presencials simultànies, en paral·lel

15:00 Assemblea General de CIRIEC Internacional (reservada als socis) – Sala Martí i Soler

18:30 Fi de la sessió

20:30 Sopar oficial a El Huerto de Santa María (El Puig)

**33 Congrés
Internacional del CIRIEC**
València, 13 – 15 juny
de 2022

PROGRAMA

DIMECRES, 15 JUNY

MATÍ

9:00-10:15 SESSIÓ PLENÀRIA 4. (AULA MAGISTRAL)

INVERSIONS PÚBLIQUES

Moderador: Sr. Luc Bernier, Universitat d'Ottawa (Canadà)

- *Necessitats d'inversió del sector de l'aigua a Europa: ens les podem permetre?*, pel **Sr. Milo Fiasconaro**, Director Executiu de Aqua Publica Europea – Associació europea d'empreses públiques de proveïment d'Aigua (Itàlia)
- *El lloc de les empreses públiques en les estratègies d'inversió pública: lliçons de les experiències recents del Quebec*, pel **Sr. Luc Bernier**, Universitat d'Ottawa (Canadà)
- *La importància de la inversió pública i els serveis públics d'interès general*, per **Sra. Renate Brauner**, Presidenta d'Honor de la Associació de Serveis Públics i Empreses Públiques d'Austria (VÖWG) CIRIEC-Austria
- *Donar suport a l'economia real utilitzant una eina d'inversió pública: l'exemple de Bèlgica*, per **Sr. Pascal Lizin**, President honorari del Consell d'Administració de la Societat Federal de Participació i Inversió (SFPI-FPIM) i director de diverses empreses públiques (Bèlgica)

10:15-10:45 Pausa-café

10:45-11:45 SESSIÓ PLENÀRIA 5 (AULA MAGISTRAL)

Presenta: Sr. Léopold Beaulieu, President d'Honor de CIRIEC-Internacional i President de CIRIEC-Canadà

CONFERÈNCIA DE CLAUSURA. SRA. MARIANA MAZZUCATO.

Professora d'Economia de la Innovació i Valor Públic en l'University College London (UCL), on és Directora Fundadora de l'Institut d'Innovació i Propòsit Públic de la UCL (IIPP)

11:45-12:30 SESSIÓ PLENÀRIA DE CLAUSURA (AULA MAGISTRAL)

Moderador: Sr. Alain Arnaud, President del CIRIEC-Internacional i President de CIRIEC-França

Lliurament dels premis a les tres millors comunicacions presentades en el Congrés

CELEBRACIÓ DEL "75 ANIVERSARI DE CIRIEC"

COMMEMORACIÓ I PRESENTACIÓ DE DUES OBRES REALITZADES AMB MOTIU DEL 75 ANIVERSARI DEL CIRIEC

Sr. Bernard Thiry, Director General de CIRIEC

«CIRIEC (1947-2022): 75 anys de reflexió i acció a favor de l'interès general i la democràcia econòmica»
«L'economia de l'interès col·lectiu: 75 anys d'investigació científica»

CERIMÒNIA DEL PREMI EDGARD MILHAUD 2022

Sr. José Luis Monzón, Director Executiu de CIRIEC-Espanya, President del Jurat del Premi Edgard Milhaud 2022

Edgard Milhaud
FONDATION • FOUNDATION

12:30 Clausura del Congrés (Aula Magistral)

- **Sr. Alain Arnaud**, President de CIRIEC-Internacional i President de CIRIEC-França
- **Sr. José Luis Monzón**, Director Executiu de CIRIEC-Espanya, Comissari del Congrés
- **Sr. Joaquín Pérez Rey**, Secretari d'Estat d'Ocupació i Economia Social, Ministeri de Treball i Economia Social, Govern d'Espanya
- **Hble. Sr. Rafael Climent**, Conseller d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana

13:00 FI DEL CONGRÉS · CÒCTEL DE CLAUSURA

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022 · CONFERÈNCIA INAUGURAL

COOPERANT PER A UN FUTUR MILLOR

Paul Krugman, Premi Nobel d'Economia

**Extracte de la Conferència impartida el 13 de juny de 2022 a València,
en el 33 Congrés Internacional del CIRIEC**

Gràcies a tots per ser ací. Gràcies a CIRIEC per la seua invitació.

Aquesta serà una ponència sobre els quals considere són els principals problemes del món, si bé reconec que hi ha també altres problemes en l'actualitat, com la inflació i la guerra a Ucraïna. Tractaré d'abordar els principals problemes, que són d'interès per al CIRIEC, que és una organització internacional que presta especial atenció al que es diu el 'Tercer Sector'¹ o 'Economia social', un àmbit que es troba entre el sector privat empresarial i el govern, i sobre el qual, he d'admetre, no soc un expert. Sé que Elinor Ostrom ha estat implicada en aquest àmbit i és experta en la matèria, no obstant això, el tractaré en el context de la discussió sobre el parell de problemes

que considere realment importants als quals ens enfrontem en el món.

El primer problema és la desigualtat econòmica, problema sobre el qual sí que sé alguna cosa. El segon problema és el canvi climàtic i els problemes mediamambientals, el qual considere el més important. També em referiré al final a algunes qüestions relacionades amb la pandèmia del COVID. En cada problema el que podríem dir és que el Tercer Sector pot exercir un gran paper. Permeten-me dir que en la concepció de CIRIEC, el Tercer Sector el conformen sobretot organitzacions cooperatives. Però els sindicats també són organitzacions del Tercer Sector molt importants en l'economia i, com explicaré, exerceixen un paper fonamental en els temes de desigualtat.

1.- El professor Paul Krugman utilitza indistintament els termes de Tercer sector i Economia social.

1. Desigualtat, sindicats i economia social

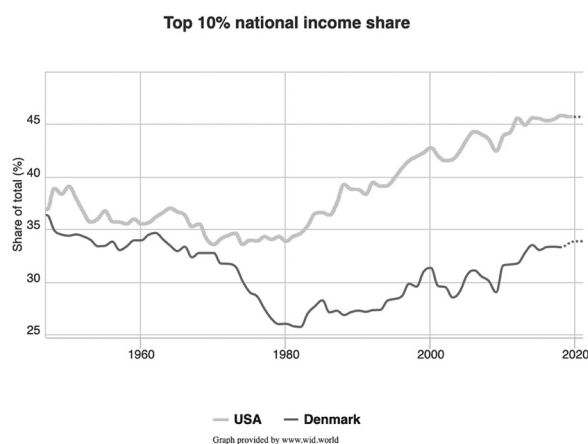
Permeten-me començar amb la qüestió de la desigualtat. Com supose que tothom coneix, hem vist en les últimes dècades un increment extraordinari de la desigualtat econòmica. L'augment més intens s'ha produït als països anglosaxons com els Estats Units i, en menor mesura, a Gran Bretanya i el Canadà. Però els problemes de desigualtat creixent s'han estès per tot el món.

Vull començar amb un gràfic que mostra la història a molt llarg termini de la desigualtat econòmica als Estats Units. La font és de l'Institut Thomas Piketty de París. La línia fosca mostra la proporció de renda que rep l'1% de la població estatunidenca amb majors ingressos. La línia clara reflecteix la proporció de la renda rebuda pel 50% de la població amb menors ingressos. Pot constatar-se que l'època en la qual vaig créixer, l'època que pensàvem que era permanent, era d'una societat relativament de classe mitjana. Òbviament no era una societat igualitària. Però era una societat relativament igualitària, en la qual els treballadors de coll blau guanyaven uns ingressos bastant elevats en comparació amb els treballadors de coll blanc i en la qual hi havia relativament poca gent extremadament rica. No va ser permanent, va ser un interludi. En efecte, abans de la Segona Guerra Mundial, els Estats Units era un país extremadament desigual. Ens convertírem posteriorment en un país relativament igualitari i després vam tornar a ser un país molt desigual. Ara som tan desiguals com en la dècada de 1920.

Què podem aprendre d'això i del següent gràfic que mostraré?

El que és una sorpresa i que no es coneix àmpliament, és que la societat relativament igualitària que teníem no va evolucionar gradualment. No passàrem d'una societat desigual l'any 1900 i a poc a poc ens vam tornar més iguals cap a 1950. En realitat, el canvi va ser bastant ràpid. Tot va ocórrer en l'espai d'uns pocs anys. Realment la igualació de la nostra societat, i això és cert per a altres països dels quals tenim dades (com és el cas de França i el Regne Unit), va tindre lloc en un període de temps bastant curt, probablement menys d'una dècada, en la qual es va produir una reducció realment abrupta de les desigualtats dins de la societat. Hi ha un nom per a això, un document clàssic de Claudia Goldin i Robert Margo (1992)² ho nomena "la gran compressió", no depressió sinó compressió, referida a la gran reducció de la desigualtat en la distribució de la renda. Els ingressos es "van comprimir", és a dir, la diferència entre els ingressos més alts i els més baixos es va reduir, en un període de temps bastant curt, i tornaré a això en un moment.

L'altra cosa que no es veu ací, però que és important, és adonar-se que el que veiem en aquesta tendència a la desigualtat no és inevitable. No és causada totalment per forces impersonals; en canvi, està molt mediada per les organitzacions socials i el que podríem dir organitzacions del "Tercer Sector".

2.- Goldin, C. & Margo, R.A. (1992): *The great compression: The wage structure in the United States at mid-century*. *The Quarterly Journal of Economics*, 107 (1), 1-34.

Si volen entendre el que va ocórrer durant la gran compressió als Estats Units, doncs en realitat ho sent... Vaig voler dir que la comparació ací és per a mostrar el diferent que poden ser les coses.

Es tracta de la cisalla del 10% als Estats Units i Dinamarca. Sovint, com en el meu institut de Nova York, utilitzem a Dinamarca com una espècie de cas de referència perquè és tan diferent i alhora tan similar. La tecnologia és la mateixa. L'obertura a l'economia global és la mateixa, però el moviment dels ingressos, el moviment de la desigualtat ha sigut molt diferent. Hi ha hagut un cert augment de la desigualtat fins i tot als països nòrdics, fins i tot a Dinamarca i a Suècia, fins i tot probablement una mica més del que diuen els números, perquè el que sabem a partir d'alguns estudis importants és que, en aquests països, hi ha una quantitat significativa d'evasió fiscal i riquesa oculta en paradisos fiscals, però continuen sent països més igualitaris, com es pot apreciar quan se'ls visita.

Això vol dir que hi ha **factors institucionals** que afecten en gran manera el grau de desigualtat. I quins són aqueixos factors institucionals? Bé, ací és on, com he esmentat, els sindicats són, quasi amb tota seguretat, una qüestió realment crítica.

Com ha passat Estats Units de ser una societat molt desigual a una societat relativament igualitària en l'espai d'una dècada (1940-1950)? Bé, part del que va ocórrer va ser degut a la Segona Guerra Mundial. Durant la guerra no érem exactament una economia de lliure mercat. Érem una economia fortament planificada en la qual la política pública, entre altres coses, actuava de manera que tendia a igualar els ingressos. Així que, definitivament va haver-hi un període de compressió deliberada dels ingressos. Però la guerra va acabar. Vam tornar a una economia de pau i, tanmateix, la reducció de les diferències d'ingressos va persistir malgrat això.

Llavors, què va canviar? Per què vam poder continuar sent una societat relativament igualitària? Bé, la més important i més òbvia resposta és la afiliació sindical als Estats Units. En 1929 hi havia 4 milions de treballadors afiliats als sindicats. Bé, érem un país molt més xicotet llavors. Es va donar un augment de més de quatre vegades en la sindicalització durant un període relativament curt, des de començaments de la 2GM fins a 1949, en gran manera pel fet que la política pública donava suport a la sindicalització.

Aconseguírem un govern que donava suport als drets d'organització dels treballadors i, durant la guerra, ajudar o permetre que els treballadors s'organitzaren va ser part de la compra de la pau social durant el curs de la guerra. Així que els Estats Units

va eixir de la Segona Guerra Mundial amb un terç dels treballadors del sector privat sindicats, la qual cosa clarament va tindre un fort efecte igualador en la societat estatunidenca.

Ens convertírem en una societat molt menys desigual en part perquè teníem aquestes organitzacions del Tercer Sector, ni del sector privat ni del govern, que tenien un gran poder de negociació i l'utilitzaven, no simplement per a millorar els salaris dels seus membres, sinó que, de fet, tenien, com es diu a vegades, un efecte paraigua. Fins i tot les empreses, fins i tot els empresaris que no tenien sindicats en les seues empreses, se sentien obligats a oferir salaris decents per a no tindre una campanya d'organització sindical, i així va ser com ens convertírem en una societat relativament igualitària.

El percentatge de treballadors afiliats a sindicats en el sector privat als Estats Units és un factor clau: en 1977 encara estaven afiliats el 25% dels treballadors. En l'actualitat només ho està un 6%. Una nació sense sindicats. I això té un efecte molt gran.

L'important ací és que creiem que aquestes organitzacions del Tercer Sector han exercit un gran paper en una de les principals històries del nostre temps, en la lluita contra la desigualtat.

Per què Dinamarca és tan diferent dels Estats Units? Per què Dinamarca té nivells de desigualtat que no són molt més alts que els de fa 40 anys? Per què té salaris decents fins i tot en els restaurants de menjar ràpid quan els Estats Units no els té? Una de les respostes és que el col·lapse dels sindicats mai va ocórrer als països nòrdics; dos terços de la mà d'obra de Dinamarca continua estant sindicalitzada. A més, per descomptat, tenen un estat de benestar molt major, una xarxa de seguretat molt més forta, molt més suport públic als ingressos. I no hi ha dubte que el paper dels sindicats és gran.

Per què hauria d'importar-nos? La desigualtat d'ingressos marca, òbviament, una gran diferència social: és com es distribueix la quantitat d'ingressos que es genera i la quantitat de riquesa. Si una part molt important d'aqueixa riquesa va parar a una xicoteta fracció de la població, es deixa menys per a la resta.

El problema amb la desigualtat d'ingressos, amb la desigualtat extrema d'ingressos, és que distorsiona la societat. Crea una societat en la qual la gent no viu en el mateix món material i social. Una en la qual la capacitat d'actuar col·lectivament en qüestions importants es veu disminuïda perquè la gent no se sent part de cap mena de societat. Realment no se sent part d'una societat, i aqueix és un factor realment crític que crec que contribueix a les nostres dificultats en altres dimensions.

2. Cooperatives, béns privats i béns públics

He dit que les organitzacions del Tercer Sector són més importants fins i tot als Estats Units del que solem imaginar. Una quantitat sorprenent de la producció agrícola estatunidenca és duta a terme per associacions i no simplement per empreses privades tradicionals. Per descomptat, tenim les cooperatives agràries, però també tenim exemples famosos com algunes de les empreses pesqueres, que són gestionades per organitzacions cooperatives de pescadors. Tenim algunes produccions agrícoles de productes concrets que són gestionades per cooperatives. Comptem amb cooperatives de consum, encara que són relativament escasses, però existeixen.

Però una àrea en la qual realment tenim moltes cooperatives als Estats Units és el sector de l'habitatge. Té a veure amb la provisió d'habitatge als Estats Units. I he utilitzat als Estats Units com a referència perquè estic tractant de pensar en el que conec sobre les possibilitats de les organitzacions del Tercer Sector.

Estats Units és un país en el qual la gent és propietària dels seus habitatges. La gent parla de la cultura de l'habitatge en propietat, però en realitat es tracta, en gran manera, d'un assumpte fiscal. Existeixen grans avantatges impositius per ser propietari i no llogar. Així que som un país majoritàriament de propietaris. Però, què significa ser propietari d'un habitatge? El lloc en el qual he tingut una experiència molt directa, personalment, és en la ciutat de Nova York, on visc, i en ella, curiosament, hi ha molts condominis, però una gran part del parc d'habitatges és, de fet, en règim de cooperativa. He viscut en un edifici d'una cooperativa en la qual, estrictament parlant, no soc propietari, sinó soci de la cooperativa. Tinc el dret d'utilitzar el meu espai en el pis, per descomptat, i el dret, condicionat, de vendre aqueix dret a una altra persona. L'edifici és gestionat per un comitè triat pels residents. No es pot vendre a algú llevat que aqueixa persona siga aprovada pel comitè. Jo mateix vaig haver de passar una entrevista per a ser soci. És interessant. Hi ha formes alternatives. Si eres propietari d'un condomini als Estats Units, simplement eres amo del teu apartament, hi ha una empresa de gestió i hi ha molt poques restriccions en tot. Si eres soci d'una cooperativa, hi ha més condicions.

Per què es fa això? I la resposta és que proporciona béns públics.

Si vols vendre, tens un límit; els apartaments no són tan líquids ni es venen tan fàcilment. Així, resulta que la solució cooperativa ha sigut, a la ciutat de Nova York, la solució favorita per a la propietat.

Per descomptat, això és la ciutat de Nova York, que és una part molt inusual dels Estats Units, però una part bastant gran de l'habitatge fora de Nova York, als Estats Units, es troba també en forma de comunitats cooperatives.

3. Canvi climàtic, transició energètica i economia social - tercer sector

Parlem ara del canvi climàtic.

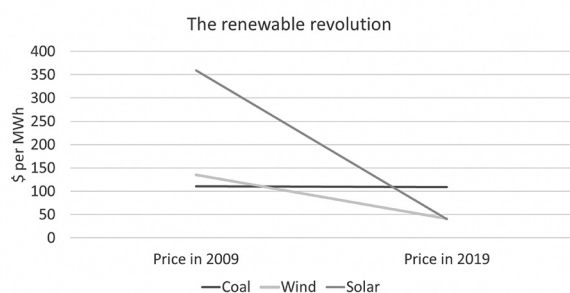
Si no estàs terroritzat pel canvi climàtic és perquè no li estàs parant atenció. Totes les estimacions són més o menys les mateixes. L'estimació de la NASA en graus és que estem actualment quasi un grau per damunt del nivell global de 1950. Val, ja saps, si és un grau més càlid, quina importància té això?

Una part de la resposta és que estem en camí d'aconseguir probablement tres graus com a mínim per damunt. I tres graus és una cosa molt més important. Fins i tot un grau augmenta dràsticament la probabilitat que es produïsquen esdeveniments extrems destructius. I hi ha molts exemples que ho il·lustren. Un dels quals m'ha obsessionat: el sud d'Europa ha estat experimentant onades de calor extremes en els últims anys. Les onades de calor són ara més extremes i freqüents del que eren abans. I un exemple encara més cridaner està en el meu propi país, en l'oest dels Estats Units. Ací el més greu és la sequera. Els principals embassaments estan ara al 30% de la seua capacitat. Ens enfrontem a una crisi hídrica extrema en l'oest dels Estats Units i encara no hem fet res per a fer-li front, la qual cosa és preocupant.

Ara bé, el canvi climàtic, a primera vista, sembla ser el tipus de problemes que les organitzacions que no són el govern no poden abordar. Òbviament, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle són una cosa que té lloc a nivell de tota l'economia. L'impacte del comportament individual, fins i tot del comportament de grups, no és gran. De fet, les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle són globals; realment no importa en quin lloc del planeta algú allibere una mica de metà o de CO₂ a l'atmosfera. Llavors, quin impacte pot tindre alguna cosa que no siga només una acció governamental sinó, de fet, una acció governamental internacional coordinada? Hi ha molt a dir sobre aquest tema. No eixirem d'aquesta crisi llevat que es produïska un gran canvi en les polítiques públiques.

Però les peces del trencaclosques poden ser ajudades per una acció molt més localitzada, tant en un sentit territorial com en el de grups més xicotets de la població.

De nou, si la situació segueix la seua evolució sense canvis, confiïem en el miracle de la tecnologia. Fa 25 anys era molt difícil veure com podíem reduir les emissions de gasos d'efecte d'hivernacle sense costos econòmics extrems. Des de llavors, s'han produït avanços miraculosos en l'energia solar i eòlica; de fet, en aquest moment, en termes de generació d'electricitat de base, el carbó simplement no és competitiu i l'energia eòlica i solar són ara realment superiors.

Ara bé, hi ha tot tipus de qüestions tècniques: el sol no sempre brilla, el vent no sempre bufa, cal tindre maneres d'emmagatzemar, cal tindre capacitat de reserva, però són coses que podem solucionar. Ja estem abandonant de manera important els combustibles fòssils per a passar a les energies renovables com a font d'electricitat i faria falta un impuls relativament modest per part de les polítiques públiques per a aconseguir un canvi molt major.

El problema, o almenys la qüestió més enllà d'això, és que l'electricitat no és l'única manera d'utilitzar l'energia. Una cosa és a dir que podem generar la nostra electricitat amb tecnologies de zero emissions, però: què podem fer amb l'electricitat? Podem electrificar la indústria? Podem electrificar, sobretot, el transport? I per això hi ha una pregunta important: què fa falta per a saber si ens ocuparem d'això? Bàsicament tenim la tecnologia per a generar electricitat sense emissions. Però, com passem a un règim en el qual ja no cremem combustibles fòssils per a fer funcionar els nostres cotxes? Com passem a un sector industrial electrificat?

He estat investigant, inspirat per aquesta conferència, sobre la història del transport en el transcurs dels últims 120 anys. Ací està el problema, part del problema, però una part important de la qüestió per a l'electrificació del transport és que hi ha una espècie de problema circular en la infraestructura.

La gent serà poc inclinada a utilitzar cotxes elèctrics llevat que hi haja una abundància d'estacions

de càrrega; la gent serà poc inclinada a construir una abundància d'estacions de càrrega llevat que molta gent conduís cotxes elèctrics. Així que hi ha un problema d'ou i gallina, com diríem en anglés, de posar-ho en marxa, i alguna cosa d'això existeix, però continua sent problemàtic. Encara que els cotxes elèctrics estan cada vegada més disponibles i són més assequibles, sorgeix el problema de si puc estar segur de poder carregar-ho. Però el mateix problema va sorgir fa 100 anys per als cotxes de combustió interna. En 1910 no hi havia gasolineres pertot arreu; la infraestructura, de fet, no era que hi haguera carreteres adequades i transitables a tot arreu. Tot el sistema modern de transport s'enfrontava als mateixos problemes: calia invertir en la infraestructura per a donar servei a un gran nombre de vehicles, però la gent no invertiria en vehicles si no estava raonablement segura que la infraestructura era ací.

Com va succeir això? Com ho hem superat?

La resposta és que els clubs i les cooperatives exerceixen un paper sorprenentment important. Als Estats Units tenim l'Associació Americana de l'Automòbil, Gran Bretanya té la Royal Automobile Club. Altres països tenen organitzacions equivalents. En els primers temps van ser fonamentals per a impulsar la creació de la infraestructura que va fer possible la conducció generalitzada: una xarxa d'estacions de servei. Aquest és exactament el tipus d'àmbits en els quals les cooperatives podrien exercir un paper crucial, no per a resoldre el problema del canvi climàtic, sinó per a fer que peces clau del trencaclosques funcionen.

El canvi climàtic és un problema molt ampli i complex. És una cosa que ha de resoldre's globalment. Els esforços que ha de fer qualsevol individu... podem esperar que els individus prenguen bones decisions, que intenten minimitzar el seu impacte, podem esperar que les organitzacions l'intenten, però en última instància el govern haurà de prendre la iniciativa. Però hi ha dues coses: el canvi climàtic no és l'únic problema mediambiental, encara que està molt relacionat amb altres problemes mediambientals.

Quan els estudis analitzen els beneficis de les polítiques de canvi climàtic, sovint resulta que una gran part dels beneficis provindria de la reducció de contaminants diferents dels gasos d'efecte d'hivernacle. Aqueixa reducció de les emissions de partícules tindria un gran efecte positiu sobre la salut. Molts d'aquests efectes indirectes sobre el medi ambient estan relativament localitzats. Són el tipus de coses en les quals les organitzacions locals poden marcar una gran diferència a l'hora d'impulsar el canvi.

Així que, en última instància, sí, necessitem un acord global realment eficaç per a reduir dràsticament les

emissions. Si no ho fem, ens espera un desastre, però també hi ha molts altres problemes localitzats que se solapen amb el canvi climàtic i en els quals uns esforços més localitzats poden suposar una gran diferència.

4. La pandèmia de COVID-19, l'emergència sanitària i el tercer sector – economia social

La desigualtat i el canvi climàtic són els dos grans problemes als quals ens enfrontem. Si no ens ocupem d'ells, dins d'una o dues dècades ens trobarem amb societats irreconoscibles i amb un món molt pitjor que l'actual. Però hi ha altres problemes més de curt termini.

Tornem a estar en una conferència, algunes persones porten màscares, per la qual cosa els done les gràcies. Crec que és una cosa prudent fins i tot ara, però acabem de passar per aquesta extraordinària pandèmia que no ha acabat.

En el control de la pandèmia de COVID-19 la política governamental ha sigut fonamental. Els miracles tecnològics o científics, l'extraordinari desenvolupament de vacunes a una velocitat rècord ha sigut una cosa notable. Però també l'àmbit de les decisions a nivell individual o de xicotets grups importa enormement.

Tornem al cas dels Estats Units, on hi ha hagut una resposta a la pandèmia de COVID-19 decebedora. Les taxes de vacunació han sigut bastant baixes en parts importants del país. Va haver-hi una fase inicial de la pandèmia en la qual la gent pensava que les grans ciutats densament poblades eren perilloses i que tots havíem de traslladar-nos al camp, la qual cosa va ser

cert durant un temps. Abans que compreguérem la malaltia, abans que sabérem com afrontar-la i, sobretot, abans de les vacunes. En aquest moment succeeix tot el contrari: probablement el lloc més segur dels Estats Units ara mateix és l'illa de Manhattan, on tothom està vacunat i la gent continua portant màscares en el transport públic.

Les taxes de vacunació estaven fortament relacionades amb els missatges que la gent rebia dels polítics i els mitjans de comunicació. Així que, si els polítics conservadors deien a la gent que les vacunes no són necessàries, o que la malaltia no és una amenaça o, en alguns casos, que és tot un complot de figures mundials malvades, ells no es van vacunar.

Més encara, els Estats Units compten amb una xarxa de seguretat social molt porosa, és un sistema molt menys complet que el d'altres països avançats. No tenim assistència sanitària universal; tenim programes de suport als ingressos relativament limitats, però encara així tenim bastants programes i una de les coses que passa és que la gent sovint no aprofita els programes disponibles. Hi ha un bon nombre de persones que tenen dret a l'assistència sanitària proporcionada pel govern o tenen dret a importants subsidis per a l'assistència sanitària. En el cas de la vacunació aquesta era i és gratuïta, no hi ha cap cost per a vacunar-se contra el COVID.

Llavors, què explica que moltes persones no s'acullen a aquests programes? Doncs bé, la resposta sol ser que no els coneixen o, almenys, no saben com accedir a ells. Qui els fa arribar als programes? Com fem que la gent es pose en contacte amb les autoritats sanitàries?

Fins a un cert punt, és una qüestió governamental. Així, en l'estat de Nova York o en el pròxim estat de Nova Jersey, existeixen importants programes governamentals de divulgació, però també es dona el cas que organitzacions independents sense ànim de lucre que actuen com a conductors orienten a les persones als programes socials. Es tracta d'un paper realment clau.

Una de les coses que estem veient ací és que aqueixes organitzacions són molt més fortes. Existeix una forta correlació negativa entre la força de les organitzacions no governamentals i la probabilitat de votar a Donald Trump. Les organitzacions que porten a la gent a les vacunes són molt més fortes; l'organització que porta a la gent a l'assistència sanitària, en general, són molt més fortes en algunes parts del país que en unes altres, la qual cosa et diu que hi ha un paper potencialment important per a aquestes organitzacions en les àrees desateses.

Hi ha alguna manera de resumir tot això?

Estem en un moment amb massa crisis.

Ara mateix tenim massa crisis. Tenim la inflació, la crisi de l'energia, dels aliments i la guerra a Ucraïna. Però aquestes crisis són passatgeres. Europa, per exemple, controlarà la inflació. Sobre el que estic realment molt preocupat és sobre la crisi alimentària mundial. Em preocupa molt que pugui haver-hi fams lligades a la crisi dels aliments.

Però les crisis que romandran són la desigualtat, la desigualtat extrema, que està estripant les nostres societats, i el mal mediambiental, que està fent el planeta cada vegada més inhabitable per a tots. No hi ha substitut per a afrontar aquests problemes, no hi ha substitut per a les urnes, i no hi ha substitut per a triar polítics que, de fet, s'enfronten a les crisis.

No obstant això, encara que no hi ha substituïts, sí que hi ha complements. Es pot fer molt en els nivells inferiors, ja siga per un bon comportament individual, però també per les organitzacions del tercer sector. Aquestes poden treballar i treballaran per a donar més poder de negociació i dignitat als treballadors; poden treballar a nivell local per a detindre les pràctiques destructives del medi ambient. He d'admetre que hi ha moments en els quals m'alegre de no ser jove perquè no sé com pot ser el món dins de 30 anys i em resulta una mica aterridor contemplar-lo.

I si tirem avant, serà en part perquè les organitzacions del tercer sector poden exercir un paper important i ajudar a marcar la diferència.

Se suposa que he d'acabar amb una nota d'esperança, però no estic segur d'haver tingut èxit, però en la mesura en què ho he aconseguit, aqueixa és la meua esperança.

Gràcies a tots per tindre ací i continueu amb la bona feina.

Gràcies.

130 COMUNICACIONS PRESENTADES AL 33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC - VALÈNCIA 2022

Textos disponibles en la Web:
<http://ciriec.es/valencia2022>

Eix temàtic: Desafiaments de les transicions

- SDGs and cooperatives entities: a study of the biggest financial cooperatives, por Fernando Polo-Garrido, Helena María Bollas-Araya y Mila Bravo-Sellés

Eix: Cooperatives i polítiques en l'era COVID

- Economía Popular, Social y Solidaria en Argentina. Horizontes emancipatorios y nuevas agendas en el contexto post-pandemia, por María Victoria Deux Marzi
- Las organizaciones cooperativas como agentes públicos no estatales y su contribución a la economía pública, por Luis Guillermo Coto Moya
- Los Objetivos de Desarrollo Sostenible 2030 y el rol de las empresas sociales: las cooperativas en Chile como proveedoras del agua potable en los sectores rurales, por Catalina Nadales, Pedro Narvarte, Mario Radrigán, Catalina Rubilar
- **La economía social como instrumento para la recuperación económica. Propuestas para afrontar la crisis derivada de la covid-19**, por Alberto Vaquero García, María Bastida Domínguez y Miguel Ángel Vázquez Taín
- Redefiniciones de política pública para el cooperativismo en América Latina, por Hernando Zabala Salazar

Eix: Governança i Sostenibilitat

- Power and Politics in the Transition towards the Federative Multinational Co-op: Evidence from a Global Professional Service Co-op, por Ignacio Bretos Fernández, Anjel Errasti Amozarrain, Aurélie Soetens
- Reciprocity: A Way to Understand the Role of the Social and Solidarity Economy in the Past and in the Future, por Luiz Inácio Gaiger
- Governance of the European Metaverse (Cooperative), por Carmen Pastor Sempere

- Alternance, Changement de Référentiel et Politique D'ESS : Bordeaux À L'ère Post-Covid, por Timothée Duverger
- The Social and Solidarity Economy Transnational Policy Network: State of Play and New Perspectives, por Marion Pouzoulet
- Quel cadre juridique pour l'économie sociale et solidaire ? D'un encadrement législatif adapté aux réalités locales à une reconnaissance internationale émergente, por David Hiez, Eva Cantele
- Self-Organization in the Social Economy: a Success Story – Not Only During The Pandemic Crisis?, por Marc E. Zimmermann
- Partnerships between Public and Cooperative Sector: the Case of Sweden, por Maria Fregidou-Malama y Vivek Tiwari

Eix: Economia Social i territoris

- Vinculación de la perspectiva de desarrollo sostenible en el direccionamiento estratégico de cooperativas de ahorro y crédito en Colombia, por Mónica López-Santamaría, Merlin Patricia Grueso Hinestroza y Ana Milena Silva Valencia
- Barreras al uso de fórmulas de emprendimiento social en el spin-off y start-up. El caso de las cooperativas y sociedades laborales en España, por Juan F. Juliá, Felipe Palau, Elena Meliá y José Corberá
- Las empresas sociales. Impulso por la Unión Europea y modelos y propuestas de regulación legal, por Carlos Vargas Vasserot
- Social Economy in South Korea, por Sang-Youn Lee, Kil Soon Yoon, Sun-Hee Lee
- Empresas sociales en Portugal y España – un análisis comparativo, por Deolinda Meira y María José Vañó Vañó

* En negreta els Premis a les Millors Comunicacions presentades.

Eix: Nova dinàmica global en l'era COVID

- La structuration du marché de l'évaluation d'impact social dans l'ESS. Une analyse socioéconomique de l'écosystème à impact, por Marion studer
- German Hospitals in the Covid-19 Crisis – Return To State Control and Regulation, por Irene Köppe
- Les Partenariats Économie Publique et Économie Sociale: L'exemple de la protection de la presse écrite au Québec, por Claude Dorion
- The Role of Public Economy in Innovation and Digital Transformation of Structural Weak Rural Regions in Germany, por Benjamin Friedländer y Christina Schaefer
- Eau, énergie : répondre aux besoins de chaque habitant, de chaque territoire, por Pierre Bauby
- Social Enterprises in Belgium Since the Code of Companies and Associations – New Legal Frameworks V. Unchanged Fiscal Policy: New Deal or Window Dressing?, por Sabine Garroy
- Compter les morts en ehpad. La construction et la communication des données de mortalité au sein des ehpad durant la crise de la covid-19, por Ilona Delouette, Florence Jany-Catrice, Amélie Lefebvre-Chombart y Laura Nirello
- Favoriser l'accès aux soins primaires grâce au micro-système mutualiste de santé, por Yannick Lucas

Eix: Economia Social en temps de canvis

- Transformative change for sustainability: SSE and degrowth as allies?, por Juliette M. Alenda-Demoutiez
- Impact de la logique organisationnelle de l'économie sociale et solidaire sur l'émancipation sociopolitique au Maroc, por Sanae Rhabra

Eix: Polítiques públiques d'Economia Social

- Las políticas públicas de economía social en el ámbito local de la Comunidad Valenciana. Análisis y buenas prácticas, por Belén Català y Rafael Chaves
- El salario mínimo interprofesional (SMI) como instrumento para combatir la pobreza en el trabajo: evaluación de la reforma en el caso español, por Rafael Granell, Amadeo Fuenmayor y Teresa Savall
- Una ley para las empresas sociales como política pública para el freno de la desigualdad, por Antonio José Macías Ruano
- La marca “empresa solidaria”. Mecanismo de partenariado entre la administración pública, las entidades privadas y la sociedad civil, por Miguel Ángel Luque Mateo

- Nuevos partenariados entre la economía pública y la economía social y nuevas políticas públicas. El nuevo Programa de Fomento a la Economía Social en México 2021-2024, por Mario Mendoza Arellano
- Políticas fiscales de incentivo a la I+D+i aplicadas en la Unión Europea y su repercusión en las cooperativas agroalimentarias españolas, por María del Mar Marín-Sánchez
- La economía social y la economía pública ante el crecimiento de las desigualdades políticas de empleo en el Estado de México a la luz de la economía social y solidaria (periodo 2011-2017), por Martha Elba Izquierdo Muciño y Rodolfo Rafael Elizal de Castañeda
- Estadísticas y cuentas satélite de la economía social en la Unión Europea, por José Luis Monzón Campos, Ángel Soler Guillén, Antonio González-Rojas

Eix: Associacionisme agroalimentari

- Evolution of the legal framework of brazilian agricultural cooperativism, por Daniel F. Nagao Menezes
- Determinantes de la integración de los productores agrarios en las cooperativas agroalimentarias. El caso de la Región de Murcia, por Jorge Luis Sánchez Navarro y Narciso Arcas Lario
- Las cooperativas rurales: régimen jurídico adecuado para una nueva alternativa económica, social y medioambiental, por Juan Miguel Díaz Rodríguez y Cándido Román Cervantes
- Joaquín Costa y su visión del Colectivismo, por Luis Ruiz-Apilánez Mehavé
- Cooperativas transnacionales: una respuesta a los retos de las cooperativas agroalimentarias, por Deolinda Meira, Elena Meliá-Martí, José Corberá y Rui Bertuzi

Eix: L'Economia Social i l'Economia Pública davant el creixement de les desigualtats

- Social inequality, hunger, and the contribution of brazilian's family farming cooperatives to improve local food systems: the case of coomafitt, por Leandro Pereira Morais, Bruno Engel Justin y Miguel Juan Bacic
- Análisis de los factores de creación de asociaciones, por Cristina Bernad Morcate y Carmen Marcuello Servós
- La economía social ante el incremento de las desigualdades sociales, por Francisco Salinas Ramos y Concepción Albarrán Fernández
- Dimensión económica y dimensión social de la empresa social ¿Cómo influye la definición de los fines fundacionales?, por Karen González Álvarez, Isabel Abínzano Guillén e Idoia Zabaleta Arregui

Eix: Transició ecològica justa i economia circular

- Hacia una transición energética justa e inclusiva: la contribución de la economía social a la conformación de las comunidades energéticas europeas, por Ekhi Atutxa, Ricardo Aguado e Imanol Zubero
- La economía social y solidaria en el marco de la co-construcción del desarrollo local/territorial en el estado de Morelos-México, por Prudenzio Oscar Mochi Alemán y Cristina Girardo
- Comunidades energéticas locales de generación fotovoltaica. Oportunidad para el empoderamiento ciudadano y el derecho a la energía, por Nuria Baeza Roca y Salvador Moncayo
- La economía social como motor de transformación territorial por la vía de la economía circular, por Juan R. Gallego Bono, María R. Tapia-Baranda
- El papel de las cooperativas agrarias en la bioeconomía circular sostenible: retos y oportunidades, por Anna García Companys

Eix: Economia social i nous paradigmes econòmics

- La economía social y su entendimiento desde la terminología en latinoamérica, por Kevin Saldías Lara, Sissy Álvarez Villar y Mª Teresa Santander Gana
- Impacto del emprendimiento social en la Unión Europea, por Josefina Fernández-Guadaño, Raquel Montes Díez, Manuel López-Millán
- La identidad cooperativa vasca y los procesos de desafección: una perspectiva histórica, por Miguel de la Fuente Cosgaya
- Evaluación cognitiva, afrontamiento y utilidades reportadas durante la pandemia de covid-19: un estudio longitudinal en la alta gerencia de cooperativas de Costa Rica, por Benicio Gutiérrez-Doña y Federico Li Bonilla

Eix: Finançament de l'Economia Social

- La gestión financiera de la sostenibilidad desde el enfoque de la economía del bien común. Estudio empírico sobre su impacto en la competitividad empresarial, por Joan R. Sanchis-Palacio, Vanessa Campos-Climent y Ana T. Ejarque-Catalá
- La economía popular y solidaria como sujeto prioritario de la contratación pública en Ecuador, por Javier Caicedo Salcán
- Innovaciones y sistemas de innovación economía pública, social y cooperativa. Banca pública y financiación de pymes: instrumentos específicos covid19 desarrollados desde el instituto de crédito oficial, por Isabel Gimenez Zuriaga

- Financial Reporting In Cooperatives: An International Perspective, por Fernando Polo-Garrido, Elisavet Mantzari, Maureen McCulloch, Camila Piñeiro-Harneck and Daphne Rixon
- El modelo de empresa social en las esfl: diversificación de ingresos, por Francisco J. López-Arceiz, Ana J. Bellostas y Pilar Rivera

Eix: L'Economia Social i el sector públic enfront de la COVID-19

- La economía social y solidaria como herramienta para combatir la desigualdad social causada por la pandemia de covid-19 – un estudio desde Brasil, por Daniel Francisco Nagao Menezes
- Una respuesta de las organizaciones educativas y del estado a la pospandemia en el campo colombiano, por Pablo Emilio Guzmán Rodríguez, Giovanna Fiorillo Obando, Ana María Torres Hernández, Ana Beatriz Garzón Olaya y Joseph Esteban Vivas Salcedo
- Economic and Social Impact of Covid-19 Pandemic on Immigrant Entrepreneurship in Rome: Threat Vs Opportunity, por Cristiano Colombi, Olha Kostyuk y Flavio Mancini
- Economía social y tercer sector. Figuras clave en la recuperación de la sociedad pospandemia, por Juan Jesús Gómez Álvarez

Eix: Noves aliances i noves polítiques públiques

- “Shared Administration” as a New Relationship Between the Public Sector and the Social Economy, por Silvia Sacchetti y Gianluca Salvatori
- From Exit Strategies to Social Justice: a Focus on The Covid-19 Crisis, por Alessandra Sannella y Andrea Salustri
- Innovations and Industry Growth under Welfare Maximisation and Oligopoly, por Johan Willner, Sonja Grönblom
- Public Spending and Sustainable Development: a Pay by Result Model for the Public Administration, por M. La Torre, F. Salustri, L. Semplici, J. D. Salazar Zapata

Eix: La nova ona d'empreses propietat de treballadors

- Pegasus Company the Self-Management Cooperative Tackling Job Insecurity, por Francesca Martinelli

Economic Sustainability Models in Portuguese Social Organisations: Mobilisation and Market Resistance, por Joana Vieira y Cristina Parente

- Mapping Worker Buyouts in Italy, por Andrea Bernardi, Andrea Cori, Mattia Granata, Ketil Lelo y Salvatore Monni
- Between Subsidiarity and Complementarity. Portuguese Social Economy in Perspective, por Fernando Ribeiro Mendes

Eix: Nous models d'Economia Social

- Creación de cooperativas y empresas mercantiles en las CC.AA. Españolas: un modelo econométrico para el periodo 2007-2020, por Maite Cancelo, Rosario Díaz-Vázquez y Emilia Vázquez-Rozas
- Apicultura y tecnologías digitales en Argentina, por Jimena Andrieu, Domingo Fernández Uclés, Adoración Mozas Moral y Enrique Bernal Jurado
- Practices and History of Co-Programming and Co-Production in Italy: The Cultural Sector in Trentino Between Public and Private Nonprofit Organisations, por Silvia Sacchetti, Alberto Ianes
- Upscaling of Co-Operative Laws: an Imperative for Holistic Environmental Management, por Ajibola Anthony Akanji
- La responsabilidad social corporativa a través de informes de sostenibilidad en las empresas agroalimentarias. Un análisis de España y Alemania, por Carlos Anguiano-Santos, Mercedes Luque-Vílchez y Melania Salazar-Ordóñez
- Implementación digital en las entidades de economía social desde las exigencias formales de publicidad de las sociedades de capital, por Trinidad Vázquez Ruano, Juan Latorre Ruiz
- Empowering Women Entrepreneurs Via Microfinance: A Systematic Review Of Forgotten Dimensions, por Nzanzu Y'ise Kivalya, Tristan Caballero-Montes
- Diálogo entre dos experiencias de economía social: la Fageda y el cooperativismo de Mondragón, por Aitzol Loyola
- Características organizativas y perfiles profesionales de la economía social en el proceso de acompañamiento de jóvenes, por Mafalda Gomes, Fernando Marhuenda-Fluxá y Deolinda Meira
- El perfil del emprendedor social: análisis de caso de los estudiantes de la Universidad de Huelva, por David Flores Ruiz, Diego Minga López y Carla Carrillo Cueva
- **The Psychological Ownership in Financial Cooperatives: Do Formal Ownership Rights Matter?**, por Patrick Murhula Cubaka

- La creación de empresas cooperativas desde la economía social: caso Costa Rica de spin-off social planificado, por Federico Li-Bonilla, Monserrat Espinach-Rueda y Javier Torres-Vindas
- Emprendimientos en camino hacia un modelo de creación de valor sostenible, por Zoraima Julieta Laura Castillo, Edgar Darío Callohuanca Avalos y Rolando Esteban Rodríguez Huamani
- Aspectos tecnológicos necesarios para el diseño de un portal web que permita acceder a los recursos y servicios del observatorio de economía solidaria, por Julio Mario Hernández López, Jhonatan Alberto López Gamarra, Edna Margarita Esteban Regino, Sohely Rua Castañeda
- Efecto de las políticas públicas en la productividad de las pymes, por Jesús Sarria-Pedroza y Josefina Fernández-Guadaño
- Scientific Production on Cooperatives: Bibliometric Analysis and Information Visualization, por Ana Katarina Pessoa de Oliveira
- Formación en economía social: análisis sobre su integración en las universidades vascas, por Ane Echebarria Rubio, Liseth Díaz Molina
- Una metodología para el cálculo de los costes de restauración ecológica y el de desmantelamiento, retiro o rehabilitación de edificaciones e infraestructuras como efecto de la despoblación, por Noelia Muñoz del Nogal y Ramón Velasco Porras
- Propuesta de desarrollo y emprendimiento social en tiempos de pandemia. Caso exitoso: semillero investigación y cooperativa Nido Usme, por Giovanna Fiorillo Obando, Pablo Emilio Guzmán Rodríguez y Marietta Bucheli Gómez
- Cooperative Economy as a Triple Bottom Line Value Model to Sustain the Attire of New Global Dynamics, por M. Karthikeyan, P. Karthika
- Signals of Social Ventures to Attract Impact Investing, por Chang Gue Lim y Sang-Youn Lee
- The Austrian Model of Limited-Profit Housing – An Example for Other Sectors of the Economy?, por Gerald Koessl, Bernd Riessland
- Profiling The New Young Social Entrepreneur, por Eleonora Lamio, Alessia Sebillio
- Digital Transformation in The Social Economy Organisations in Portugal: a Preliminary Study, por Mariana Curado Malta, Ana Isabel Azevedo, Susana Bernardino y José Manuel Azevedo
- The Cooperative Economy: Toward a Stakeholder-Led Democracy, por Jerome Nikolai Warren

Eix: Les dones a l'avantguarda de l'Economia Social

- Efficiency of Financial Cooperatives. A Structured Literature Review, por Fernando Polo Garrido y Diana Evelyn Vargas Ulloa
- **El emprendimiento de mujeres en España dentro de la economía social: análisis en el periodo 2016-2020**, por Marta Cuñat Roldán y Rubén J. Cuñat Giménez
- La digitalización de la economía social. El caso de la ciudad de Barcelona, por Mayo Fuster Morell, Ricard Espelt y Nuria Vega
- ¿Qué iniciativas se están tomando desde las universidades para reducir la brecha de género en emprendimiento y emprendimiento social?, por S. Martín López, P. Bel Durán, G. Lejarriaga Pérez de las Vacas, J. Sánchez Espada
- Impact des coopératives féminines sur l'autonomisation des femmes au maroc -analyse spatiale-, por Aomar Ibourk, Soukaina Raoui
- Las empresas de la economía social y solidaria como herramienta para frenar la discriminación de los derechos de las mujeres durante la pandemia, por Silvia Beltrán Granell e Isabel Blas Guillén

Eix: Béns i serveis essencials: habitatge i serveis socials

- La cooperativa abierta para el envejecimiento activo en barriadas: marco teórico y viabilidad económica, por Carlos Rosa Jiménez, Mª José Márquez-Ballesteros, Alberto García-Moreno, Daniel Navas-Carrillo y Rubén Mora Esteban
- Comunidades energéticas elemento clave en la eliminación de la pobreza energética, por María José Vañó Vañó
- **Economía social, economía de los cuidados y transición digital**, por Mercedes Farias Batlle y Rosalía Alfonso Sánchez
- Diseño arquitectónico y tributario de los espacios comunitarios en vecindarios colaborativos, por Alex Mitxelena Etxeberria e Irune Suberbiola Garbizu
- La tributación de las cooperativas de viviendas en el País Vasco, por Irune Suberbiola Garbizu
- Las cooperativas sociales como prestadoras de servicios sociales, de salud y favorecedoras de la integración de personas con dificultades, por Daniel Hernández Cáceres
- Participación para el diseño de la vivienda resiliente, por Alex Mitxelena Etxeberria
- Water availability, access, and utilization assessment in Kebridahar district in the somali region of Ethiopia, por P. Karthika y M. Karthikeyan

- Co-Production And Governance Of Japanese Healthcare – A Best Practice For The Post- Covid Era?, por Victor Pestoff y Yayoi Saito
- Impacto de la covid-19 en la calidad de vida profesional de las entidades de base asociativa (ebas) de la atención primaria de salud catalana, por Toni Iruela, Marta Serrarols y Irene Moral
- El cooperativismo en cesión de uso: una herramienta para generar hogar, por Ignacio Collado Gosálvez
- La economía social y el plan estatal de vivienda en apoyo de los alojamientos colaborativos para personas mayores en España, por Mª Ángeles Tortosa Chuliá, Gerdt Sundström

Eix: Treball, cooperatives de treball i teletreball

- La estabilidad del empleo joven en la economía social en España, por Rosa Santero Sánchez, Belén Castro Núñez, Leila Rodríguez Florentín
- Posibilidades para el desarrollo de cooperativas de interés “comunitario” en la legislación vasca sobre cooperativas, por Enekoitz Etxezarreta Etxarri, Aitor Bengoetxea Alkorta
- El teletrabajo como herramienta de supervivencia empresarial ante la pandemia (covid-19), por Hayet Kerras, Susana Bautista y María Dolores De Miguel Gómez
- El derecho-deber de trabajar del socio trabajador de una cooperativa de trabajo asociado, por Mª José Arnau Cosín
- Unemployed marginalised migrant women work integrating social enterprises as a solution, por Sophie Nachemson-Ekwall
- Formas de participación laboral en las empresas: aclaraciones sobre el concepto, por José Manuel Campo Ruiz

Eix: Nous models de governança

- Cooperativas de medios, pandemia y crisis en España y Argentina: estrategias de resiliencia, por Eloi Camps-Durban
- **La gobernanza de los objetivos de desarrollo sostenible en las cooperativas del grupo Mondragon**, por Oier Imaz, Leire Uriarte, Iñigo Iñurrategi
- Las empresas de inserción. Un análisis de su régimen legal y del sector en la era postcovid, por Ana Montiel Vargas
- La “vieja economía” desde los nuevos planteamientos de “la nueva economía digital de las plataformas p2p online de la sharing economy” y el “neocapitalismo” naciente, por Jose R. Hernandez-Carrion

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022 · CONFERÈNCIA DE CLAUSURA

CREIXEMENT INCLUSIU I SOSTENIBLE. UN ENFOCAMENT DE MÚLTIPLES PARTS INTERESSADES ORIENTAT A LA MISSIÓ

**Mariana Mazzucato, Professora d'Economia de la Innovació i Valor Públic
Directora fundadora del Innovation and Public Purpose University College de Londres**

**Extracte de la Conferència impartida el 15 de juny de 2022 a València,
en el 33 Congrés Internacional del CIRIEC**

Ho vaig aprendre en les pel·lícules de Ken Loach. Em dic Joe i soc alcohòlic. Així que llevat que admetem realment els nostres problemes i aprofundim en ells, l'addicció continuarà. I l'addicció que tenim actualment és que tenim una forma molt problemàtica de fer capitalisme.

Parlaré sobre com aprendre de l'experiència passada i sobre com passar a les noves formes de capitalisme que han d'estar en el centre d'un sistema orientat a la missió, on els grans problemes del nostre temps, com la bretxa digital, els sistemes de salut i el canvi climàtic siguin centrals i sobre com col·laborar per a fer-los front. Sobre com dissenyar un sistema de producció que siga col·lectiu, però sobretot que dis-

tribuisca adequadament les recompenses, en lloc de la forma disfuncional en què ho fem actualment, que consisteix a socialitzar els riscos i costos i després privatitzar els beneficis.

He tingut l'honor de treballar amb responsables polítics de tot el món amb la finalitat de portar la noció de desafiament, propòsit i orientació cap a la missió al centre del disseny de les polítiques públiques. Així que vull parlar d'això. Estic també interessada a parlar sobre els canvis sistèmics, sobre el que realment signifiquen, sobre com entenem l'economia, sobre com produir d'una manera diferent. És per això que estic tan inspirada per aquesta regió d'Espanya que té un moviment cooperatiu amb una llarga trajectò-

ria. Les cooperatives estan dissenyades d'una manera específica. Compten amb una estructura legal darre-re. En el treball "El Codi del Capital" (Pistor, 2022) de Katharina Pistor, es tracta del fonament legal existent sota les disfuncions actuals del capitalisme, quin és el nou fonament legal que necessitem si parlem seriosament de la intel·ligència col·lectiva, l'economia col·lectiva, el propòsit públic, el valor públic.

M'agradaria que alguns dels experiments interessants recents a tot el món, com els que estan ocorrent a València, que estan tractant de contrarestar aquesta tendència fent la producció, la distribució i el consum de manera diferent, deixen de ser xicotets i aïllats experiments i es convertisquen en sistèmics.

Sobre això vull parlar, en aquest moment que podem denominar **moment COVID-19**, un moment que aporta gran quantitat de lliçons. L'ideal seria que tots estiguérem reflexionant sobre les lliçons apreses per a evitar equivocar-nos la pròxima vegada, que serà molt prompte. Perquè tindrem més virus i més pandèmies sanitàries, perquè estem matant el planeta. I a mesura que el permafrost es fon, apareixeran nous virus. Així que no sols hem de deixar de destruir el planeta, sinó que també hem d'assegurar-nos d'estar preparats la pròxima vegada, perquè no hem après les lliçons.

Hem après sobre el problema de les vacunes? La vacuna no és la missió. Vacunar al món és la missió correcta. Estem davant el que el doctor Tedros, el cap de l'Organització Mundial de la Salut, denomina "l'apartheid de les vacunes": un terme molt fort que refereix al fet que el 80% de les vacunes són acaparades pel 10% dels països, la qual cosa per definició és nefasta per a nosaltres des d'un punt de vista egoista perquè estem davant una pandèmia sanitària. Si algunes parts del món no es vacunen, el virus muta i torna a atacar. Així que caldria preocupar-se egoistament per com assegurar-nos que tothom estiga vacunat, no sols a través de sistemes de salut més forts, sinó també assegurant-nos de governar la producció d'innovació sanitària d'una manera menys disfuncional.

Hauríem d'haver après del mal preparats que estàvem amb els equips de protecció personal, molt bàsics en relació al que els treballadors de la salut necessiten. Estàvem molt mal preparats sobre aquest tema i, en la majoria dels països no entregàvem als treballadors de la salut, que anomenem treballadors essencials i els aplaudim de forma molt condescendent, però després continuem infrafinançant les estructures socio sanitàries en les quals treballen.

Hauríem d'haver après sobre la bretxa digital perquè durant el primer confinament, el segon i els se-

güents, molts estudiants a nivell mundial van deixar de tindre accés al seu dret a l'educació, un dret humà que també hauria de convertir-se en un dret legal. Hem reduït la bretxa digital en els últims dos anys? No.

Estàvem, de nou, molt mal preparats, fins i tot en països industrialitzats avançats com el Regne Unit, que se les va arreglar per a subcontractar aqueixa capacitat de prova i rastreig a Deloitte. Aquesta subcontractació, aquesta constant externalització de la capacitat de les institucions públiques, ha sigut nefasta. De fet, estic escrivint sobre això en un nou llibre que es titularà "La gran estafa: la història de la consultoria". Però, hem après l'important que és portar aqueixa experiència a casa, invertir en les capacitats dinàmiques de les institucions públiques que després poden oferir i aplicar mesures radicals i urgents durant una pandèmia sanitària? No.

La pandèmia sanitària es va produir al mateix temps que la crisi climàtica. L'últim informe de l'IPCC (www.ipcc.ch) va revelar que ens queden literalment set o huit anys perquè el problema del canvi climàtic siga irreversible. És molt poc de temps. No obstant això, en el G-20, el 56% dels fons de recuperació destinats a empreses energètiques van anar a parar a empreses basades en combustibles fòssils. Just l'any anterior a l'impacte de la pandèmia, a Europa es va subvencionar amb més de 55.000 milions d'euros a sectors contaminants de l'economia. Per tant, no estem actuant ni adequada ni ràpidament.

Ara també tenim una crisi geopolítica. Amb ella estem augmentant massivament la despesa militar i això és molt depriment. Per descomptat, és correcte ajudar a Ucraïna, però en realitat vam tindre un llarg període en el qual aconseguírem reduir la despesa militar a nivell mundial a un percentatge molt menor del qual hi havia abans, la qual cosa, en molts països, en teoria, va obrir una oportunitat fiscal per a invertir en àmbits com els sistemes de salut, l'educació pública o els sistemes de transport sostenible. Per tant, hem de ser extremadament cautelosos quant al grau en què l'excusa de la despesa militar sorgeix ara i es converteix en una altra raó per a l'austeritat.

Tornaré a aquests temes financers en breu. El que vull subratllar és que sembla que estem embossats, anant de crisi en crisi que estan interconnectades l'una amb l'altra i el que vull argumentar és que és impossible arreglar de manera simple la nostra eixida d'aquest sistema.

Abans d'entrar en les solucions, oferiré una visió general de **per què és necessari un canvi profund en el capitalisme**.

Crec que un dels punts forts del treball de vostés ací en CIRIEC és que, en parlar de l'economia social i l'economia col·lectiva, tracten sobre una cosa de la qual el famós historiador, sociòleg i economista Karl Polanyi va parlar molt: que els mercats són resultats. Els mercats són resultats de, per exemple, com organitzem les nostres administracions. Deia que el mercat lliure era un resultat de l'administració pública que el forçava a existir. No hi ha res natural en l'anomenat mercat lliure. Sabem que no hi ha mercats lliures. Existeixen tot tipus de subsidis fins i tot als països pretesament més neoliberals. Però el mercat i l'economia és un resultat de totes les decisions que prenem en les diferents organitzacions de la societat civil, en els negocis, en el sector públic. En termes de governança, la manera en què interactuen, d'una manera parasitària, d'una manera simbiòtica, d'una manera mutualista, dissenyada amb intel·ligència col·lectiva, o no, determinarà els resultats del mercat que obtenim. Mai hem de confondre el mercat amb les empreses. A vegades la gent parla de l'estat o el mercat. No, el mercat és un resultat de com dissenyem les institucions estatals i les organitzacions empresarials. Per tant, en pensar en el canvi profund que es necessita, hem d'anar al centre de com hem decidit. No hi ha res inevitable, gens indeterminat, sobre com hem decidit estructurar les diferents organitzacions.

No tinc temps per a repassar ací els diferents problemes. Només de manera panoràmica diré algunes paraules sobre el sector de les finances, com vaig abordar en el meu llibre "El valor de les coses" (Mazzucato, 2019). Continuem creant diners de múltiples formes. El sector financer ha proporcionat molts préstecs, diners com a deute que estan sent comprades per la gent. Així, a pesar que tothom s'obsessiona amb el deute públic, el nivell de deute privat respecte a la renda disponible, en molts països, ha tornat al nivell que tenia quan va esclatar la crisi financera. I això és el que va causar la crisi financera. Podria pensar-se que això estaria en les portades del Financial Times, o que els governs que es presenten a les eleccions parlarien de "aquesta és la meua estratègia per a detindre la pròxima crisi financera". Al contrari, tenim tots aquests esquemes d'ajuda a la compra en les nostres polítiques de recuperació de la COVID-19. Donem més préstecs als països que tenen problemes, augmentant el seu deute, encara que siga deute públic, però també préstecs a petites empreses augmentant el seu deute privat.

Un segon problema radica en el fet que **una gran part dels capitals no va a l'economia real sinó que torna al sector financer, finançant-se a si mateix**. Això és en gran manera un problema de governança corporativa que es veu reflectit també en termes de

la caiguda de la inversió empresarial. A on van els beneficis que es generen en un sistema que es produeix col·lectivament? Internet, el GPS, la pantalla tàtil, totes aquestes innovacions sobre les quals vaig escriure en el meu llibre "L'estat emprenedor" (Mazzucato, 2014) van eixir d'una inversió col·lectiva massiva. Aqueixes tecnologies van eixir dels fons públics. Com podem assegurar-nos que compartim els beneficis d'aquestes enormes inversions col·lectives i no permetem que es desvien?

Adicionalment, aquest tipus d'extracció de valor, on els diners es desvia del sistema a través d'una forma ultra-finançada de govern corporatiu, és una de les principals causes de la desigualtat. Els salaris dels treballadors no han augmentat d'acord amb l'augment de la productivitat. Els seus esforços no s'han vist retribuïts a causa d'aquest problema d'extracció. Per tant, el vincle entre el govern corporatiu i la desigualtat és el que preocupa la gent quan defensa que la maximització del valor per a l'accionista és una decisió que ha de ser qüestionada. Per això existeix el discurs sense substància sobre el capitalisme de les parts interessades, el valor de les parts interessades i el propòsit. Un exemple és Larry Fink, el cap de BlackRock, una empresa de gestió d'inversions, qui va escriure una carta a 500 directors generals dient: "Hem de repensar els negocis. Hem de retornar a les comunitats, als treballadors. La creació de valor no pot ser només per als accionistes". Però no veiem el canvi. No canvia realment la producció, la distribució i la forma en què treballem col·lectivament. Acabe d'esmentar la pandèmia, la vacuna. Si això no constitueix una formidable oportunitat per a treballar junts de manera diferent, quan ho serà?

Un tercer gran problema és que **els governs s'han "buidat"**. No estic parlant de Reagan ni de Thatcher, aqueixa és l'antiga forma en què s'atacava al govern, que era dir: "Déu meu, Estat, lleva't del mig, deixa que el mercat decidisca". Ja abandonarem aqueixa estúpida manera de pensar. Els progressistes parlen ara del paper del govern com una cosa important, assumeixen el "no et lleves del mig". Però aquest és el vertader enemic. Queda't però arregla tal fallada del mercat i després lleva't del mig. Preferiria que algú diguera que es llevara del mig i no que es quedara a l'habitació posant pegats ací i allà. Per què? Perquè aqueixos pegats acaben justificant el sistema actual, acaben permetent que prospere perquè en realitat l'estem corregint. Un xiquet que cau i es trenca el genoll i li posen un pegat deixarà de plorar. Perquè la reivindicació de Greta es faça realitat hem de plorar a crits, no posar un pegat.

Així s'estén la idea que el mercat funciona, però de tant en tant "fica la pota" a causa de les externalitats positives, com que no hi ha suficient inversió en ai-

gua neta, defensa i R+D (recerca i desenvolupament), per la qual cosa es necessita que el govern intervinga. Si hi ha una externalitat negativa, el govern intervé, posa un impost sobre el carboni. Si hi ha informació asimètrica, per la qual Joseph Stiglitz va guanyar el Premi Nobel, el govern entra en els fons de les petites i mitjanes empreses. Si hi ha una fallada de demanda, el govern intervé i realitza inversions anticíclicues. Són successius pegats que justifiquen el sistema. Serà impossible aconseguir els objectius de desenvolupament sostenible si continuem posant pegats, si continuem permetent que el govern corporatiu funcione com el fa, si continuem permetent que el 80% del finançament siga de nou per a entitats financeres, d'assegurances i immobiliàries.

Em centraré ara en les **propostes de solució** que van aparèixer en el meu últim llibre, que és quasi com un llibre de receptes sobre com fer-lo.

He de dir que si haguera d'escriure el llibre de nou, tindria un capítol extra sobre la cooperativa a causa de la qüestió sobre la propietat i com es produeix la producció d'una manera redistributiva. La cooperativa aconsegueix les condicions idònies des d'un principi, per la qual cosa no ha de corregir el desordre després, en forma de redistribució. No hi ha millor model que el model cooperatiu. No és un model perfecte, però és un model molt interessant per a aprendre sobre quan funciona alguna cosa i quan no funciona. És un referent per al canvi del model econòmic.

En el llibre "L'estat emprenedor" em centre en la inversió pública. Tot el que fa que el meu iPhone siga

intel·ligent va ser finançat públicament. Anàleg amb Internet, el GPS, la pantalla tàctil i Siri, però també és cert per a la salut i per a l'energia. L'energia solar i la fusió nuclear van requerir d'enormes inversions públiques d'alt risc en les primeres etapes per a posar-les en marxa. En el cas de les energies solar i eòlica, en l'actualitat existeixen moltes empreses del sector privat, però van vindre després. Així que aqueix tipus de distribució de riscos, que hauria d'haver-se convertit posteriorment en una millor distribució de recompenses, no va ocórrer realment perquè les narratives que teníem, o tenim, de qui crea el valor i la riquesa estan molt esbiaixades. No es reconeix bé els qui creguen valor en el sistema. Hi ha un biaix interessant.

En 'Mission Economy' done respostes a què fer. La ciutat de València sembla haver-se inspirat en això. Com és possible que en els anys seixanta hàgem anat a la lluna i hàgem tornat? Realment, perquè l'objectiu no era només anar a la lluna i tornar. Es necessitaven la implicació de 400.000 persones i de molts sectors diferents, com la nutrició, l'electrònica i el programari, no sols el govern. Com és possible que hàgem fet això i que ara ni tan sols puguem produir equips de protecció personal durant una pandèmia sanitària?

Els vertaders reptes que tenim hui dia no són tecnològics sinó socials, subjacent als Objectius de Desenvolupament Sostenible (ODS). Són reptes o problemes "perversos" que requereixen no sols de canvis tecnològics, sinó de canvi social, de canvi normatiu, etc.

Un element central sobre l'aterratge en la lluna és el nivell tipus de direccionalitat explícita. Era un objectiu al qual realment es podia respondre amb un sí o un no. Llavors, arribem a la lluna i vam tornar en un temps determinat? Pots dir que sí o que no. I el canvi climàtic?, com transformar-ho en objectius concrets, en objectius que requereixen la implicació de nombrosos i diferents sectors? És un problema que comporta una transformació profunda en molts sectors i un enfocament global del govern.

Ara bé, el llenguatge actual dels polítics parla de facilitar i incentivar al sector privat. Això és el contrari del que va dir Kennedy. Ell va dir, "ho estem fent perquè és difícil, anem a assumir la dificultat" no va dir, "farem més fàcil que algú puge a la lluna". Es tracta d'abraçar la incertesa, el risc i l'experimentació, la prova i error. Amb això s'aprén. T'alces i ho fas millor.

Els funcionaris poden fer això? No, quan t'equivoques eixes en la portada dels periòdics. En canvi, els inversors capitalistes de risc poden presumir que "vam cometre tots aquests errors". Com Kleiner-Perkins, una gran empresa de capital risc, que va invertir en Genentech i després va guanyar milers de milions amb ella. Abans d'això, van cometre un munt d'errors. I els agrada parlar d'això perquè demostra que s'assumeix el risc, que s'és capital de risc. Així que, d'una banda, estem mitificant als inversors capitalistes de risc i, no obstant això, no permetem que aqueix nivell de prova, error i fracàs es produísca en altres parts de l'economia.

Com compartir els riscos, les recompenses, les dificultats? Com abordar junts la incertesa, sense tractar de fer una cosa més fàcil per a un altre? Es tracta d'aconseguir un canvi de mentalitat complet en el disseny organitzatiu, però també de canvi en les eines per a estar més "centrades en els resultats" així com d'associació simbiòtica.

En primer lloc, van córrer molts riscos. No tenien ni idea de com arribar a la lluna. Hi havia diferents maneres, però literalment van haver d'imaginar, experimentar i acceptar la dificultat. Finalment van aconseguir l'òrbita lunar, però en el camí, van fallar i van tornar a fallar successives vegades. El programa Apol·lo 1 va acabar amb la mort de tres astronautes.

El necessari canvi de disseny organitzatiu. Es van preguntar com arribarem a la lluna si ni tan sols podem parlar entre nosaltres quan estem en dos o tres edificis? En aqueix repte espacial es constata aquest problema en què no podien escoltar en el mòdul el que es deia a la sala de Control de Missió. Què va fer la NASA? Va dir... treballem en sitges departamentals, burocratitzats i no sabem el que estem fent, així que deixem-ho i subcontractem al sector privat? No.

Van canviar el disseny organitzatiu orientant-lo a la missió. Van canviar l'organització amb diferents directors de projecte, cadascun amb els seus propis equips, però tots ells en comunicació contínua, pensant conjuntament, holísticament. Van imposar més flexibilitat i agilitat en la NASA arran d'aquest enorme

fracàs. Es van reorganitzar, mentre que hui estem tan acostumats a utilitzar la paraula burocràtic. Burocràtic no és una mala paraula. Podem tindre burocràcies atrevides, atractives i creatives, o podem tindre burocràcies realment avorrides, verticals, aïllades i inflexibles. Llavors, què és el que cal canviar? La pròpia burocràcia.

Encara que l'objectiu final era clar, en el camí hi havia molts altres objectius intermedis. Llavors, què significa tindre un repte, la carrera espacial i convertir-lo en una missió? Arribar a la lluna i tornar, però aconseguir que molts sectors s'involucren perquè no siga només un gran projecte que puga ser desenvolupat, sinó que es vegi implicats diferents sectors diferents, amb successius problemes lligats als projectes que van haver de ser resolts en el camí, els quals són en realitat els que van conduir al creixement econòmic.

Com podem formular hui dia, en el marc dels Objectius de Desenvolupament Sostenible, missions concretes, al mateix temps que involucrem al major nombre de sectors diferents, de manera que es generen efectes indirectes tecnològics, però també efectes indirectes socials i organitzatius?

Per a això és necessari replantejar-se quins són els problemes i utilitzar l'estratègia industrial, la política de compres i la política d'innovació per a tornar a centrar-se en els problemes i aconseguir objectius als quals realment es puga respondre amb un sí o un no.

Un altre element clau va ser la col·laboració públic-privada. Van dissenyar aquesta col·laboració o associació incloent temes com el no excés de beneficis. No en el sentit que no hi haja beneficis, per descomptat pots continuar obtenint beneficis, però no en excés. La qüestió és quin és el benefici just que s'ha d'obtindre si compartim els riscos i les recompenses? La NASA ho va entendre i va establir que no se'ls permet obtindre beneficis, al contrari del que està succeint hui dia. Per exemple, en el sector espacial està el cas de Elon Musk qui va rebre 7 mil milions del govern dels Estats Units i mai va dir gràcies. I molt menys va compartir les recompenses. Les seues tres empreses SpaceX, Tesla i Solar City, van rebre enormes quantitats de subvencions en els seus primers temps, quan era difícil.

També prompte es van adonar que la manera de dissenyar assumptes com la contractació pública, on el govern és el comprador, havia de ser molt acurada. Es preocupa de dissenyar les adquisicions de manera diferent. Van dir que la forma de contractació per cost no estava funcionant. Ho van convertir en una contractació més orientada als reptes, és a dir, de preu fix amb incentius per a la millora constant de la qualitat i la innovació.

Un altre tema clau és el **finançament**. En temps de guerra, com la Segona Guerra Mundial, els diners ix del no-res. En canvi, per als grans problemes socials, diem que no hi ha diners. Fins i tot es diu que si gastes més en educació, has de gastar menys en salut. Com assegurar-se que els diners estiguen realment orientats als resultats, estiguen dissenyats amb condicionalitat? Aqueix és el repte que tenim i que, per desgràcia, no estem aprenent. Aqueixa va ser una de les coses que la NASA va deixar molt clares.

La intel·ligència pública, de l'administració, és un altre element crucial. Aquesta és una cita que va vindre del cap d'adquisicions, Bracket: "hem de continuar invertint en la nostra pròpia intel·ligència", perquè va veure que ja la NASA estava subcontractant la seua intel·ligència, no sols a Mackenzie sinó a altres consultores i va dir que de seguir així serien capturats per elles. Així que, per a comptar amb intel·ligència col·lectiva i col·laborar en els grans problemes del nostre temps, totes les organitzacions necessiten capacitat i intel·ligència. Per contra, les nostres institucions públiques, s'han anat buidant d'aquesta capacitat a causa d'aquesta "externalització" o outsourcing. I aqueix és un greu problema al qual la gent no està parant atenció.

Crec que la recuperació europea, siga com siga, els dos bilions haurien d'haver estat condicionats, no sols al clima i al digital, sinó a la capacitat, a la intel·ligència. Llevat que s'invertisca en capacitat o intel·ligència local, regional i nacional, tots aquests diners recaurà en organitzacions incapaces.

Em centre en el govern simplement perquè és la baula més feble ara mateix, però també és la més important. El govern ha d'establir una direcció, no pot microgestionar. Es necessita tanta experimentació de baix a dalt com siga possible, però sense una direcció, sense visió, estem perduts. De totes maneres, fins i tot suposant que tinguen una visió, llevat que tinguem capacitat i intel·ligència per a fer-ho, simplement no succeirà.

Per a dur a terme aquestes accions es requereix col·laborar. Com col·labores amb els diferents actors de l'economia si ni tan sols entens el teu món, si no tens la capacitat de pensar, per exemple en les plataformes digitals, perquè no hi ha ningú en el teu govern competent i que tinga idea?

La idea de les missions comença amb desafiaments que no fa falta inventar, són els Objectius de Desenvolupament Sostenible. Cal convertir-los en missions concretes, cal aconseguir implicar els diferents sectors.

En un informe que vaig escriure recentment per a Nacions Unides, analitzem com la COVID ens va mostrar que aquelles parts del món com Kerala a l'Índia, Vietnam, Ruanda i Togo ho van fer millor que altres parts del món en desenvolupament, però fins i tot millor que el món desenvolupat, gràcies a les inversions que van fer en àmbits com la creació de confiança entre el món acadèmic, les empreses i el govern, però també en altres àmbits molt específiques com l'aprenentatge i la coordinació necessaris i la capacitat de governar les dades i les plataformes digitals a causa de la "infodemia".

Un altre punt clau és el disseny de les institucions financeres. Vaig ajudar a Escòcia a crear un nou banc públic amb aquesta idea de les missions en el centre, perquè necessitem un finançament compromés i pacient, no com alguns bancs públics, que només donen ajudes a sectors. És diners compromesos pacient a llarg termini i condicionats al fet que els sectors receptors es transformen en la direcció correcta. Però aqueix tipus de condicionalitat no sol fer-se. Goldman Sachs va cridar "Pigs" (porcs) a Portugal, Itàlia, Grècia i Espanya. És terrible, però a Europa durant la crisi financera vam tindre únicament la condicionalitat de l'austeritat perquè els rescats es produïren. Així que Espanya va retallar la seua R+D finançada amb fons públics en un 40% després de la crisi financera per a ajustar-se al criteri de dèficit. Això no fomenta el creixement a llarg termini.

Si no hi ha missió, si no hi ha visió, sense nova capacitat sobre el terreny, noves maneres de fer la contractació, noves maneres de dissenyar l'estratègia industrial i una nova condicionalitat, serà una oportunitat perduda.

També és clau una major participació. És molt interessant constatar com, a Suècia, la idea d'un estat de benestar lliure d'energies fòssils ha calat en llocs molt concrets com en l'estratègia de menjars escolars. En aquest país, els menjars escolars han de ser saludables, saborosos i sostenibles, cosa que significa que tota la cadena de subministrament dels menjars ha de canviar, ser molt més avantguardista, crear no sols lliuraments a les empreses contractades, sinó que també els xiquets de l'escola s'han involucrat en el disseny dels menjars i això es converteix en una cosa emocionant. Això remet al model de cooperació que crec que la seua pròpia organització (CIRIEC) ací en la conferència tracta. Es tracta de comptar amb un model cooperatiu perquè les missions aporten apoderament de les persones, per a alimentar la seua capacitat de participar en això des del principi en lloc de limitar-se a reaccionar després.

Ha sigut genial que el nostre institut haja estat mirant el que està succeint ací a València, tractant d'informar-lo. Es tracta de noves idees, no sols per a considerar i interactuar amb les missions europees, sinó també per a preguntar com podem aprofitar la història, per exemple, de les cooperatives, per a fer la producció diferent. Les cooperatives són també noves formes de propietat, noves eines sobre el terreny amb aqueixa condicionalitat. Són una nova manera de produir realment millor. Fer el capitalisme de manera diferent significa que tots els elements que he plantejat aconseguisquen el cor del sistema. Aqueixa participació crec que és una de les coses més importants.

Si nosaltres no sabem com fer que el contracte social siga diferent de veritat en lloc de només "simbòlicament", estem davant un gran problema. Gràcies.

Referències

- Intergovernmental Panel on Climate Change (Grupo Intergubernamental de Expertos de Naciones Unidas sobre el Cambio Climático - IPCC) *Informe*, <https://www.ipcc.ch>
- Mazzucato, M. (2014): *El Estado emprendedor. Mitos del sector público frente al sector privado*, Barcelona: RBA.
- Mazzucato, M. (2019): *El valor de las cosas: quién produce y quién gana en la economía global*, Taurus.
- Mazzucato, M. (2021): *Misión economía: una guía para cambiar el capitalismo*, Taurus.
- Pistor, Katharina (2022): *El código del capital. Cómo la ley crea riqueza y desigualdad*, Editorial Capitan Swing.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

MISSATGE DE CLAUSURA DEL SECRETARI D'ESTAT D'OCUPACIÓ I ECONOMIA SOCIAL DEL GOVERN D'ESPANYA, JOAQUÍN PÉREZ REY

President de CIRIEC-Internacional, President de CIRIEC-França, Director Executiu de CIRIEC-Espanya, Conseller d'Economia Sostenible, Sectors Productius, Comerç i Treball de la Generalitat Valenciana. És per a mi un vertader honor participar en aquest acte de clausura, d'aquest congrés internacional que ha fet de València la capital mundial de l'economia social. Comptant amb intervencions de referents internacionals clau per a avançar en nou model econòmic. El meu reconeixement a l'organització d'un esdeveniment que ha reunit 405 congressistes de 31 països, que ha comptat amb 50 ponències i amb tallers paral·lels que s'han posat en comú 130 comunicacions en 16 sessions de treball. Un treball espectacular. Al llarg d'aquestes jornades heu abordat temàtiques essencials en un context transformat per la pandèmia i el seu efecte accelerador de processos tecnològics, socials i mediambientals ja iniciats en un escenari que sembla ja superat pels canvis.

La resposta de la diversitat d'entitats que componen l'economia social durant aquest període ha sigut

bona mostra de la seua capacitat de fer i d'adaptació, sempre prenent com a guia els seus principis i els seus valors. Es tracta d'entitats presents en tots els sectors econòmics que afronten desafiaments comuns de manera profundament innovadora, tant des del punt de vista més tècnic com des del punt de vista social. El seu paper en la democratització de l'economia és clau en el procés de transformació social i econòmic en el qual estem embolicats. Retornar a les persones el protagonisme i la capacitat de decidir sobre el seu present i el seu futur més immediat, sobre com volen consumir, invertir, viure en comunitat és fonamental. Molt conscients d'ells des de el Ministeri de Treball i Economia Social hem passat de les paraules als fets. I estem liderant un PERTE de l'economia social i de les cures, és un projecte estratègic amb una enorme capacitat d'arrossegament per a contribuir al creixement econòmic, a la generació d'ocupació de qualitat i millorar la competitivitat de la nostra economia a través de l'impuls d'aqueixa eina decisiva que és l'economia social.

Joaquín Pérez Rey: "El meu reconeixement a l'organització d'un esdeveniment que ha reunit 405 congressistes de 31 països, que ha comptat amb 50 ponències i amb tallers paral·lels en què s'han posat en comú 130 comunicacions en 16 sessions de treball. Un treball espectacular."

El seu objectiu és transformar les cures a partir d'un concepte innovador que garantisca el benestar de les persones i la cura del nostre entorn. Sota aquesta premissa, aquest instrument estratègic, el PERTE en que es crea l'aliança de l'estat amb la diversitat d'entitats que conformen l'economia social, s'activen més de 800 milions d'euros a través de línies d'acció promogudes per 13 ministeris diferents. Línies d'actuació que posen el focus en la millora dels serveis socials i de salut, que promouen el desenvolupament local i la cohesió social. A través d'accions en l'àmbit urbà, rural, en l'habitatge, en l'energia, mobilitat..., contribuint també a una transició ecològica justa. Aquest PERTE situa al coneixement com a objectiu estratègic i contempla un 'hub' d'avantguarda, concebut com una xarxa de xarxes de coneixement que genera aliances entre universitats, grups i centres d'investigació d'excel·lència i el teixit empresarial de l'economia social.

Aquest congrés de CIRIEC és un bon exemple de com es poden teixir aqueixes magnífiques xarxes amb l'economia social com a teló de fons. Aquesta eina estratègica, el hub d'avantguarda que garanteix l'accés d'aquesta part del nostre teixit productiu als fons europeus, enfortint per a accelerar el seu potencial transformador s'afegia a altres accions del nostre Ministeri.

La reactivació del Consell de Foment de l'Economia Social, que estava des de fa més de 10 anys parat, permet comptar amb un fòrum en el qual totes les veus del sector, les expertes i els experts, les de les comunitats autònomes i els diferents departaments ministerials puguin confluïr per a assessorar el Go-

vern en matèria d'economia social. La segona estratègia estatal d'economia social que veurà la llum en el segon semestre d'enguany, constituirà el full de ruta que permeti avançar al sector afrontant els desafiaments de manera innovadora i amb mesurament del seu impacte social. Al costat d'això, durem a terme una actualització de la normativa clau de l'economia social, la pròpia Llei d'Economia Social, la Llei Estatal de Cooperatives i la Llei d'Empreses d'Inserció per a remoure els obstacles i generar marcs jurídics propicis al desenvolupament d'una manera de fer economia a favor de les persones.

Cadascuna i cadascun de nosaltres des de la investigació, des de les empreses, des de les institucions i des dels governs, estem sent participants d'un procés que visibilitza l'espai que ocupa i que ha d'ocupar l'economia social. Bona mostra d'això és l'aprovació del Pla d'Acció Europeu per a l'Economia Social i de manera molt recent l'aprovació de dos instruments internacionals d'enorme rellevància, que són la resolució i les conclusions sobre economia social i solidària i el treball decent que ha adoptat recentment la Conferència Internacional de Treball, i la Recomanació de l'OCDE sobre economia social i innovació social. Sens dubte estem avançant i en aquest camí de progrés conteu amb el compromís i el suport d'aquest ministeri.

És un honor clausurar un congrés replet d'interès i les conclusions del qual no poden fer més que guiar la nostra acció política més immediata en l'economia social.

Un fortíssim abraç i afectuosa salutació des del Ministeri de Treball i Economia Social.

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

DISCURS DE CLAUSURA DEL CONSELLER D'ECONOMIA SOSTENIBLE DE LA GENERALITAT VALENCIANA, RAFAEL CLIMENT

Bon dia a totes i a tots.

Vull donar l'enhorabona a CIRIEC per l'organització d'aquest magnífic 33 Congrés, en el qual s'han celebrat ni més ni menys que els 75 anys de la seua existència, així com a tots els que han participat i aportat per al seu desenvolupament. Han sigut tres dies intensos amb sessions plenàries de matí i vesprada que han posat de manifest la fortalesa i les potencialitats de l'economia pública, social i cooperativa.

Tal com diu el lema del Congrés, vivim en l'era post-Covid, un moment en el qual, després de superar i deixar arrere dos anys molt exigents en els quals la pandèmia ens ha colpejat durament, ens trobem ara sumits en els desafiaments energètic i inflacionista, impulsats per la guerra en Ucraïna, i l'evolució de la qual és ara mateix molt difícil de predir.

De fet, la pandèmia se sumava a la gran recessió de 2008, amb efectes no superats com la desigualtat i la pobresa, i ara a més hem de tindre en compte la devastadora guerra a Ucraïna, la qual cosa ens ensenya una lliçó: la necessitat que les administracions públiques milloren les seues competències.

Les crisis han mostrat la importància de tindre una bona administració pública, on més que la grandària del govern, importa la seua qualitat i la seua eficiència, per al maneig de les situacions difícils i, sobretot, que siga capaç d'aportar propostes transformadores, fent costat als que es vulguen arriscar, als quals estiguen disposats a col·laborar i aportar també les seues capacitats.

No es tracta de complementar el que el sector privat no fa o no fa bé, sinó de proposar noves metes i objectius que contribuïsquen al bé comú. La qual cosa suposa una oportunitat per a tornar a l'essencial, a recordar el límit dels mercats i la importància dels béns públics.

La crisi del 2008 va fer aflorar profundes fractures subjacents del model econòmic amb uns nivells de desigualtat i de destrucció mediambiental que ho feien insostenible. I això suposa fer-se preguntes sobre l'organització de la producció i la distribució de la renda, perquè identificar les causes de la desigualtat és important per a determinar quines són les actuacions polítiques necessàries per a fer-li front, en una

Rafa Climent: “Malgrat les dificultats, estem davant una oportunitat històrica per a transformar l'economia i la societat cap a un model social i ecològicament més just, inclusiu i sostenible”.

“Això suposa avançar cap a una economia amb rostre humà, que genere més confiança, major responsabilitat social, més participativa... i no em cansaré de repetir que en el nucli d'aquest model es troba l'economia social i cooperativa”.

situació de poder de mercat dominada per grans empreses. I ens interpel·la al seu torn per a redefinir el paper del sector públic i la regulació de l'economia.

Perquè lluny de ser un mer corrector i facilitador del mercat redistribuint a través d'impostos i transferències, el sector públic, a través de les seues polítiques és crucial en l'hora de fer front a les asimetries de poder i d'assegurar una bona redistribució, és a dir, un repartiment més igualitari de les rendes, i que per tant el progrés siga compartit.

I soc dels quals crec que res està escrit, i que el futur dependrà de les polítiques públiques actuals i futures per a determinar el rumb del nostre destí en les següents dècades.

Perquè hem de tindre en compte que si la gestió post-pandèmica, després de posar a prova la capacitat de l'Estat, obria una finestra d'oportunitat per a encarar qüestions pendents com la desigualtat o la sostenibilitat, el retorn de la inflació i de la tensió geopolítica suposen un risc de reculada pels seus efectes a curt termini en les societats.

Per això, en aquests moments, com sabeu, a més, es reforça encara més la necessitat d'accelerar la transició energètica i aprofitar les possibilitats de l'economia circular per a fer front a un entorn de més escassetat en matèries primeres.

Tenim, a més, el repte de la gestió dels fons europeus que pretenen, d'una banda, servir tant d'estímul contra cíclic com de palanca de canvi i transformació, prevalent aspectes com la transició ecològica, la digitalització, la igualtat de gènere i la cohesió social i territorial. En aquest panorama, urgeix activar tots els recursos de l'economia i buscar alternatives, sobre una base de tolerància, diàleg, consens i cooperació.

Són oportunitats que hem de fer valdre per a assegurar una recuperació que aprofite totes les potencialitats que tenim en el nostre territori. I ací, l'economia social i cooperativa, al costat de la pública, poden jugar un paper important com a eina de cohesió social, desenvolupament econòmic i participació ciutadana, realitzant una contribució significativa al desenvolupament d'una economia més participativa, més democràtica i més solidària.

Perquè les diferents formes d'Economia Social han de ser presents i tindre el seu espai propi i no podem oblidar l'important paper que l'economia basada en la primacia de les persones, que té a aquestes com a centre de decisió i d'interés, pot i deu tindre en els plans de recuperació.

La gestió econòmica de la pandèmia ha demostrat que, davant fets extraordinaris, fan falta solucions extraordinàries. Davant les noves formes de poder de mercat global, fan falta noves fórmules de regulació de l'economia que siguen capaces de fer-les front. Ja que abans i després de la pandèmia continua sent cert que els béns públics exigeixen institucions globals, cooperació, solucions globals.

I he de dir que aquest moment que estem vivint està en harmonia amb l'impuls per a la transformació de la nostra economia que des de la Generalitat Valenciana estem buscant des del 2015, per a generar a llarg termini un desenvolupament sostenible social, econòmic i mediambiental. Amb llums llargues.

Això vol dir apostar per l'eficiència en l'ús dels recursos i realitzar una gestió intel·ligent dels nostres actius per a aconseguir un territori de qualitat en el qual viure i treballar, donant suport a les empreses per a millorar en coneixement, digitalització i innova-

ció, per a millorar les seues capacitats i la seua resiliència.

I ho estem fent, a més, des de la cooperació i coordinació de baix cap amunt, generant sinergies amb els agents socials i econòmics, institucions, associacions i administracions públiques.

La invasió d'Ucraïna i les conseqüents sancions aprovades contra Rússia han posat de manifest, una vegada més, la necessitat d'accelerar la transició ecològica, apostant per les energies renovables i l'autoconsum, per a guanyar en sobirania energètica, afrentant a més el repte del canvi climàtic i la pèrdua de biodiversitat.

Crec sincerament que d'aquesta situació podem eixir millor del que estàvem i, si ho gestionem bé, tenim davant nosaltres una gran oportunitat per a crear llocs de treball de qualitat, democratitzant més l'economia. I l'energia és un bon exemple, mitjançant les comunitats energètiques basades en fonts renovables que estem impulsant. Perquè, malgrat tot, estem davant una oportunitat històrica per a transformar l'economia i la societat cap a un model social i ecològicament més just, incliusiu i sostenible.

Nosaltres estem compromesos, en tots els àmbits de la nostra competència, a aconseguir una recuperació inclusiva i sostenible de la nostra economia; compromesos en una aposta per la econovida, és a dir, una

economia on les persones i el territori estiguen el centre de la presa de decisions.

Això suposa també avançar cap a una economia amb rostre humà,

- que genere més confiança,
- amb major responsabilitat social,
- més participativa,
- que genere ocupació estable i de qualitat,
- i afavorisca una distribució més equitativa de la

renda,

- que ofereisca respostes als grans reptes socials del segle XXI com l'envelliment, les migracions, l'exclusió digital o el canvi climàtic

- i, en definitiva, siga capaç de generar major benestar per a les persones.

I no em cansaré de repetir que en el nucli d'aquest model es troba l'economia social i cooperativa, ja que combina l'eficiència empresarial amb els valors de solidaritat, responsabilitat i cohesió social, que ha demostrat ser resilient en els moments de crisi i per tant un model d'èxit. Al costat de l'economia pública, han de tindre més protagonisme i presència per la seua capacitat de transformació com una eina fonamental per a afrontar el futur, introduint més democràcia a l'economia.

I el moment és ara.

Moltes gràcies

33 CONGRÉS INTERNACIONAL DEL CIRIEC, VALÈNCIA 2022

LLIURAMENT DELS PREMIS EDGAR MILHAUD I A LES MILLORS COMUNICACIONS PRESENTADES

El premi Edgard Milhaud es va establir en 2009 en commemoració del fundador del CIRIEC-Internacional, organització que enguany compleix el seu 75 aniversari. El Premi busca animar i reconèixer el treball d'un investigador o expert jove, que treballa sobre els temes propis de CIRIEC-Internacional, això és, sobre cooperativisme, economia social, economia pública i serveis públics, i tot tipus d'activitats col·lectives per l'interès general. Enguany s'han atorgat dos premis. El primer va ser per a l'investigador francès Pierre Wokuri, de la Universitat de Rennes 1, per la seua tesi titulada 'Orienter et activer : els projects coopératifs d'énergie renouvelable à l'épreuve du vaig marxar'. I el segon premi es va concedir a Juan Francisco Albert Moreno, de la Universitat de València, per la seua tesi amb esment internacional titulada 'Monetary Policy and Inequality from an inclusivament and Social Banking perspective'. Pierre Wokuri no va poder assistir a l'acte però va enviar un missatge de vídeo. Juan Francisco Albert va rebre el premi de mà del professor José Luis Monzón.

Quant als reconeixements a les millors comunicacions presentades, el primer premi ha sigut per a Mercedes Farias i Rosalía Alfonso (Universitat de Múrcia), pel seu treball sobre 'Economia Social, economia de les cures i transició digital'; el segon premi ha recaigut en Patrick Murhula, de la Universitat Catòlica de Bukavu (Rep. Democràtica del Congo) amb 'The psychological ownership in financial cooperatives', i el tercer ha sigut per a Alberto Vaquero (Universitat de Vigo), María Bastida (Universitat de Santiago de Compostel·la) i Miguel Ángel Vázquez (O. de Vigo), per la seua comunicació 'L'Economia Social com a instrument per a la recuperació econòmica. Propostes per a afrontar la crisi derivada de la COVID-19' (fotografies de la pàgina següent).

Han obtingut reconeixements també Marta Cunyat i Rubén Cunyat (Universitat de València), pel seu treball sobre l'emprenedoria de dones a Espanya dins de l'economia social; i Oier Imaz, Leire Uriarte i Iñigo Iñurrategi, per la seua comunicació sobre la governança dels Objectius de Desenvolupament Sostenible en les cooperatives del grup Mondragón.

